

Toimialakatsaus

Teollisuus

Teknoliateollisuus

Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	2
Metallien jalostus	8
Koneiden, metallituotteiden ja kulkuneuvojen valmistus	13

Metsäteollisuus

Paperiteollisuus	20
Puutuoteteollisuus	25

Muu teollisuus

Kemianteollisuus	31
Elintarviketeollisuus	37
Tekstiili-, vaatetus-, nahka- ja kenkäteollisuus	42

Rakentaminen	47
--------------------	----

Palvelut

Kauppa	50
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	54
Liikenne	57
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	60
Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta, pl. asuntojen omistus	64

Sähkö- ja elektroniikkateollisuus

SÄHKÖ- JA ELEKTRONIKKATEOLLISUUDEN HENKILÖSTÖ VÄHENI EDELLEEN SUOMESSA KULUVAN VUODEN ENSIMMÄISELLÄ NELJÄNNEKSELLÄ

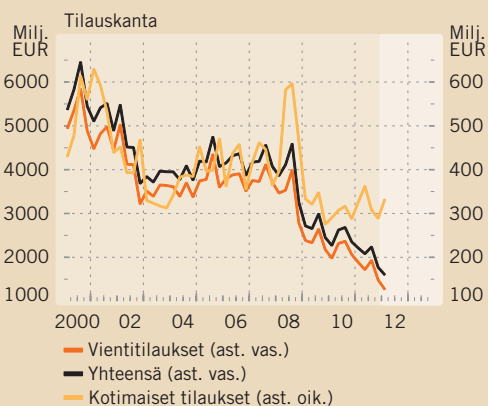
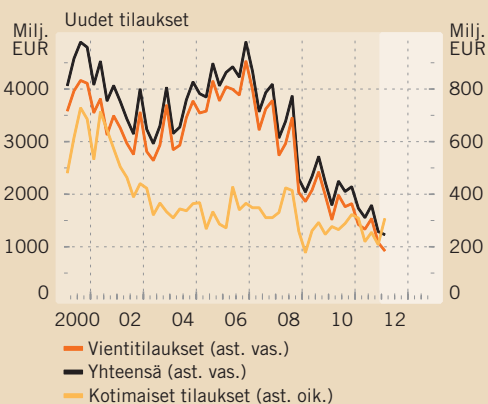
Toimialaluokituksessa (TOL 2008) toimiala jaetaan elektroniikkatuotteisiin (C26) sekä sähkökoneisiin ja -laitteisiin (C27). Elektroniikkatuotteiden tärkeimmät alatoimialat ovat tietoliikennelaitteet (263) sekä mittaus- ja testauslaitteet (265). Sähkökoneiden ja -laitteiden tärkeimmät alatoimialat ovat sähkömoottorit ja generaattorit (271), sähköjohdot ja kytkentälaitteet (273), valaisimet (274) sekä kodinkoneet (275). Muutamat yritykset kuuluvat luokkaan C32 (muu valmistus) ja siinä alatoimialaan 325 lääkintä- ja hammaslääkintäinstrumenttien ja -tarvikkeiden valmistus.

Teknoliateollisuus ry:n mukaan sähkö- ja elektroniikkateollisuus työllisti vuoden 2011 lopussa noin 53 000 työntekijää Suomessa ja 171 000 henkilöä ulkomaisissa tytäryrityksissä. Tammi-maaliskuussa yritysten henkilöstö väheni Suomessa 3 prosenttia vuodenvaihteen tilanteesta, eli noin 1 000 henkilöä. Ulkomaisesta henkilöstöstä 80 prosenttia työskentelee kehittyvissä maissa Aasiassa, Afrikassa, Lähi-idässä, Keski- ja Itä-Euroopassa sekä Latinalaisessa Amerikassa.

Hintojen muutos

Vienti, tuotanto ja tilaukset

Lähteet: Teknoliateollisuus ry, Tullihallitus, Tilastokeskus.

ETLA S12.1/adI02

VIESTINTÄLAITTEIDEN OSUUS TOIMIALAN VIENNISTÄ ON ENÄÄ VAJAAT KOLMANNES

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvo jäi viime vuonna 6 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi. Viestintälaitteiden osuus koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta on viime vuosina huomattavasti pienentynyt. Vielä vuonna 2008 niiden osuus oli 57 prosenttia, mutta vuonna 2011 enää 28 prosenttia. Samanaikaisesti kun viestintälaitteiden viennin arvo on supistunut, niiden vientihinnat ovat trendinomaisesti alentuneet, joten vientimäärä on supistunut vähemmän kuin arvo.

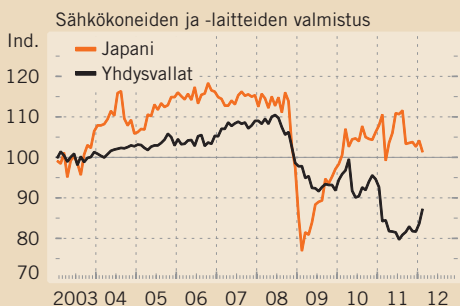
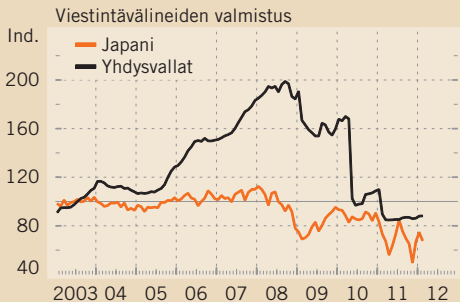
Euroopan osuus koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennistä oli viime vuonna 59 prosenttia, Kauko-idän vajaat 19 prosenttia ja Pohjois-Amerikan vajaat 8 prosenttia. Venäjä pysyi edelleen

suurimpana vientimaana 10 prosentin osuudellaan. Saksa oli toiseksi tärkein vientimaa ja sen osuus oli 7.9 prosenttia. Kiinan osuus oli 7.2 prosenttia ja Yhdysvaltojen 7 prosenttia.

MATKAPUHELINTUOTANTOA SIIRTYY AASIAAN

Tietoliikennevälineitä valmistava Nokia ilmoitti kuluvan vuoden helmikuussa, että yhtiö siirtää kokoonpanotuotantoaan Aasiaan. Suomeen jää edelleen asiakaskohtaista räätälöintiä ja pakkausta. Muutokset toteutuvat tämän vuoden aikana, mutta niiden aikataulu ja todelliset vaikutukset ovat vielä suurelta osin hämärän peitossa. Jatkossa mahdollinen matkapuhelimien vientimäärän kasvu tapahtuu lähinnä laadun parantumisen kautta. Massatuotanto, eli suurin osa Nokian tuotannosta, valmistetaan Nokian ja alihankkijoiden ulkomaisissa tuotantolaitoksissa.

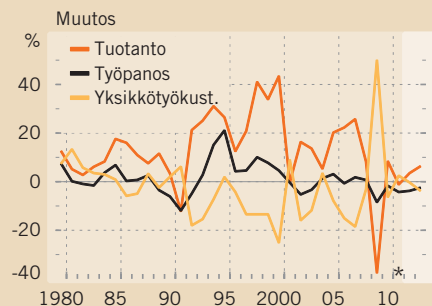
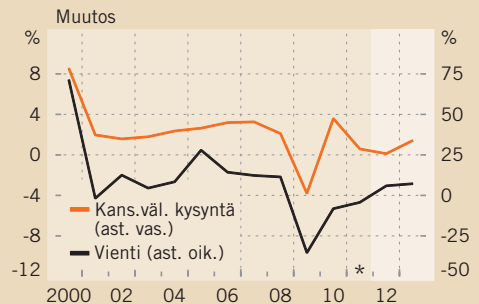
Kansainvälinen toimialakehitys, tuotannon määrä, 2003=100

Lähde: Bloomberg.

ETLA S12.1/adI08

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tullihallitus, OECD, Tilastokeskus.

ETLA S12.1/adI01

Elektroniikkatuotteiden osuus koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta oli viime vuonna enää 52 prosenttia. Viestintälaitteiden osuus koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta supistui viime vuonna 28

prosenttiin, kun ryhmän viennin arvo väheni 18 prosenttia vuodentakaisesta. Viestintälaitteiden vientimäärä oli pohjalukemissa viime vuoden heinäkuussa. Alan vientimäärä oli viimeksi yhtä pieni vuoden 1998 helmikuussa.

Keskeiset tunnusluvut

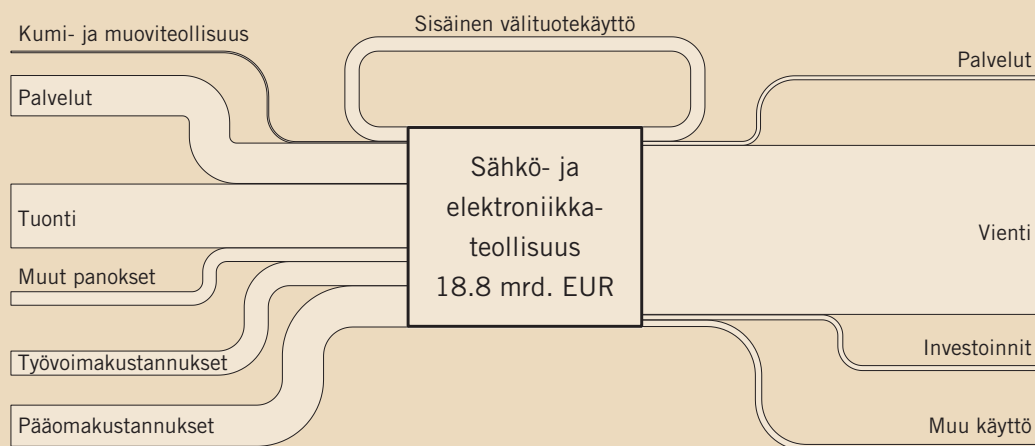
			% -muutos				Keskimäärin	
	2008	2009	2010	2011*	2012 ^E	2013 ^E	2007→11	2012→16 ^E
Vienti	11.4	-35.4	-8.2	-4.3	6.0	7.0	-6.6	7.0
Vientihinta	-0.3	-4.5	-7.6	-2.5	-3.0	-4.0	-3.7	-4.0
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	8.2	-37.6	8.4	-1.2	3.5	6.3	-1.9	7.3
- työpanos	0.7	-8.5	-1.7	-4.3	-3.8	-2.5	-2.5	-1.6
- työn tuottavuus	7.5	-31.8	10.3	3.2	7.6	9.1	2.5	9.0
siitä:								
- pääomavaltistuminen	0.4	3.5	0.4	0.2	-1.0	-1.4	0.9	-1.5
- kokonaistuottavuus	7.0	-34.1	9.8	3.0	8.6	10.6	1.9	10.7

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden hyödykevirrat vuonna 2010

PANOSKÄYTTÖ

TUOTOS

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

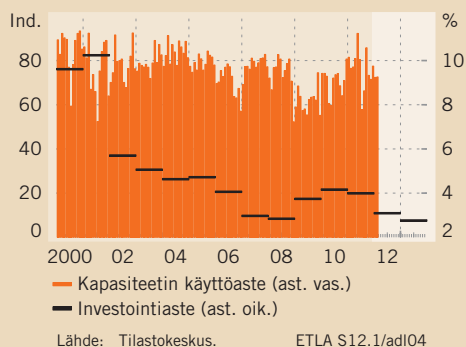
ETLA S12.1/a13h

Suomessa valmistetut Nokian matkapuhelimet viedään lähinnä Euroopan maihin. Viestintälaitteista 69 prosenttia meni viime vuonna

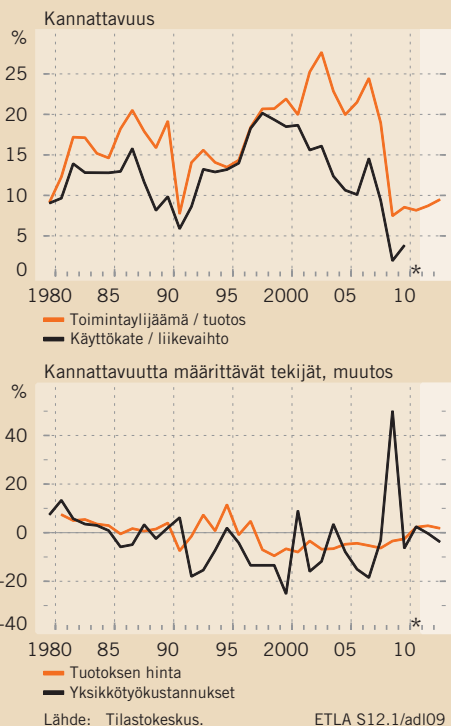
Eurooppaan. Vienti lisääntyi kuitenkin Lähi- ja Keski-itään, Pohjois-Amerikkaan ja Afrikkaan. Matkapuhelimien kasvumarkkinoita ovat viime vuosina olleet varsinkin Lähi-itä, Afrikka, Venäjä, Intia, Kiina ja Kaakkois-Aasia. Viime vuonna Suomessa valmistettujen puhelinten suurimmat ostajamaat olivat Arabiemiirikunnat, Venäjä ja Puola. Viestintälaitteiden vienti on taantuman lisäksi kärsinyt heikosta kilpailukyvyistä tuotevalikoiman johdosta.

Nokian matkaviestimien kappalemääräinen myynti laski kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 24 prosenttia vuodentakaisesta ja 27 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Kappalemääräinen myynti Eurooppaan väheni 32 prosenttia vuodentakaisesta ja 38 prosenttia edellisestä neljänneksestä.

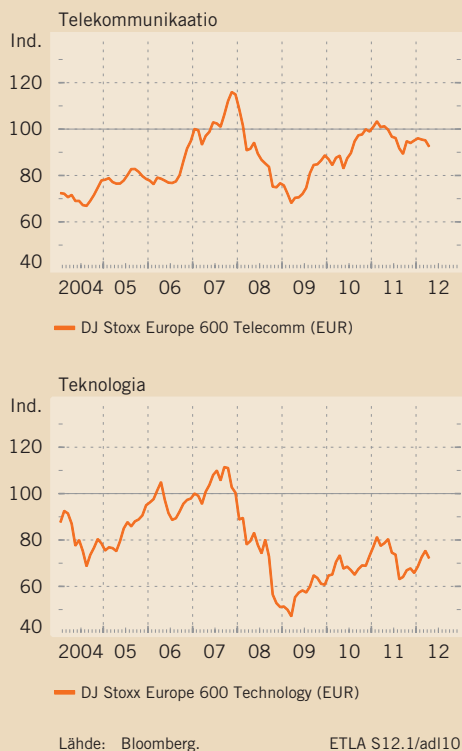
Kapasiteetin käyttöaste ja investointiaste

Kannattavuus

Osakekurssit, 2007/1 = 100, tuottoindeksit

Matkapuhelinvalmistaja Samsung on noussut markkinoiden ykköseksi volyymeilla mitattuna, arvioi tutkimusyhtiö Strategy Analytics huhtikuussa. Samsungin markkinaosuus on noussut noin 25 prosenttiin ja Nokian laskenut 22.5 prosenttiin. Markkinayhtiö Gartnerin arvion mukaan, koko maailman matkapuhelinmarkkinat kasvavat tänä vuonna noin 7 prosenttia.

Mittaus-, testaus- ja navigointilaitteiden osuus koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta oli viime vuonna runsaat 10 prosenttia. Sähköjohtojen ja kytkentälaitteiden osuus oli 6.5 prosenttia. Niiden vienti kasvoi arvoltaan 14 prosenttia. Tietokoneiden ja niiden oheislaitteiden osuus oli 4.5 prosenttia, ryhmän vienti kasvoi 9 prosenttia. Säteilylaitteiden sekä sähkölääkintä- ja sähköterapialaitteiden osuus oli 4.4 prosenttia, mutta niiden viennin arvo oli laskussa.

Elektroniikkatuotteiden vienti supistui viime vuonna arvoltaan 12 prosenttia, kun toimitukset Eurooppaan vähenivät 21 prosenttia vuodentakaisesta. Euroopan osuus oli 60 prosenttia. Vienti Aasiaan (pl. Lähi- ja Kauko-itä) supistui 7 prosenttia, ja sen osuus oli 16 prosenttia. Toimitukset Pohjois-Amerikkaan kuitenkin lisääntyivät 10 prosenttia edellisvuotisesta ja alueen osuus oli vajaat 9 prosenttia. Lähi- ja Keski-idän osuus oli vajaat 8 prosenttia, vienti alueelle lisääntyi peräti 59 prosenttia.

Tärkeimmät vientimaat olivat viime vuonna Venäjä, Yhdysvallat, Saksa, Kiina ja Alankomaat. Kuudenneksi suurimmaksi vientimaaksi nousi Arabiemiirikunnat, kun vienti sinne lisääntyi arvoltaan 147 prosenttia edellisvuodesta.

SAKSA, KIINA JA VENÄJÄ OVAT SÄHKÖKONEIDEN JA -LAITTEIDEN TÄRKEIMMÄT VIENTIMAAT

Sähkökoneiden ja -laitteiden osuus sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta nousi viime vuonna 48 prosenttiin, kun niiden vienti lisääntyi arvoltaan 3 prosenttia vuodentakaisesta. Sähkömoottorien, -generaattorien ja -muuntajien osuus koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta oli viime vuonna 34 prosenttia.

Toimiala valmistaa tietoliikennelaitteita, sähkökoneita, instrumentteja ja konnttorikoneita.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	14.5
bruttokansantuotteesta	3.2
tavaraviennistä	15.2

¹⁾ käyvin hinnoin vuonna 2010.

Suurimmat yritykset vuonna 2010

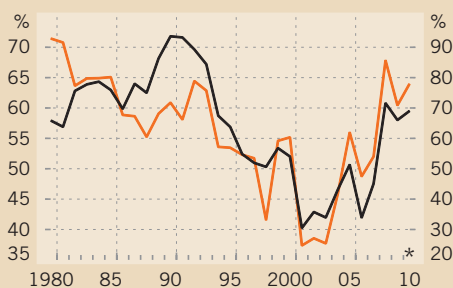
	Liikevaihto ¹⁾ , milj. e	Henkilöstö ¹⁾
Oyj Nokia Abp	42 446.0	129 000
ABB Oy	2 173.7	7 080
Elcoteq SE	1 069.9	7 780
Vacon Oyj	338.0	1 300
PKC Group Oyj	316.1	5 040

¹⁾ Globaali.

Vientiosuudet alueittain 2011, %

Venäjä	10.0	Eurooppa	58.9
Saksa	7.9	- EU27	40.8
Kiina	7.2	- Euroalue	24.7
Yhdysvallat	7.0	Pohjois-Amerikka	7.9
Ruotsi	5.6	Etelä-Amerikka	2.8
Alankomaat	3.8	Lähi- ja Keski-itä	6.3
Italia	3.4	Kauko-itä	18.5
Arabiemiirikunnat	3.3	Afrikka	3.1
Iso-Britannia	3.2		
Turkki	3.1		

Rahoitusrakenne

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/ad11

tia, niiden vienti kasvoi prosentin. Sähköjohtojen ja kytkentälaitteiden vienti lisääntyi 14 prosenttia (osuus 6.5 %). Sähkölampputen ja valaisimien vienti oli 4 prosentin kasvussa (osuus 2.4 %).

Suurin markkina-alue oli myös sähkölaitteiden osalta Eurooppa, ja sen vientiosuus oli 57 prosenttia. Toimitusten arvo kasvoi 14 prosenttia edellisvuodesta. Vienti Aasiaan (pl. Lähi- ja Kauko-itä) supistui 5 prosenttia, ja sen osuus oli vajaat 22 prosenttia. Vienti Pohjois-Amerikkaan väheni arvoltaan 6 prosenttia edellisvuotisesta, ja osuus oli runsaat 7 prosenttia. Toimitukset Lähi- ja Keski-itään lisääntyivät arvoltaan 37 prosenttia vuodentakaisesta, ja alueen vientiosuus oli vajaat 5 prosenttia. Etelä-Amerikan osuus oli runsaat 3 prosenttia, kun vienti alueelle supistui 36 prosenttia edellisvuodesta.

Tärkeimmät vientimaat olivat viime vuonna Saksa, Kiina, Venäjä, Ruotsi ja Yhdysvallat. Turkki nousi kuudenneksi tärkeimmäksi vientimaaksi, kun vienti sinne lisääntyi arvoltaan 69 prosenttia vuodentakaisesta. Italia nousi seitsemännelle sijalle, kun vientitoimitusten arvo kohosi 13 prosenttia.

SÄHKÖ- JA ELEKTRONIikkATEOLLISUUDEN VIENTI JÄÄ AIEMMIN ARVIOITUA PIENEMMÄKSI

Valtaosa sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotannosta menee vientiin. Teknologiateollisuuden tilauskantatiedustelun mukaan elektroniikka- ja sähköteollisuuden uusien vientitilausten arvo jäi tammi-maaliskuussa 35 prosenttia vuodentakaisesta pienemmäksi. Kertyneen tilauskannan arvo oli 33 prosenttia edellisvuotista pienempi ja 15 pro-

senttia pienempi kuin joulukuun lopulla. Ensimmäisellä neljänneksellä uusien tilausten arvo supistui 15 prosenttia edellisestä neljänneksestä.

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin määrä väheni ETLAn laskelmien mukaan kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 9 prosenttia vuodentakaisesta. Vientimäärien muutosprosentti riippuu merkittävästi siitä, mitä hintaindeksiä laskelmissa käytetään.

Arvioimme maaliskuussa, että koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden vienti kasvaa tänä vuonna noin 6 prosenttia ja ensi vuonna 7 prosenttia. Deflatoinnissa käytetyn vientihintaindeksin julkaiseminen on tämän jälkeen lopetettu. Uudessa indeksissä alatoimialojen painot ovat muuttuneet, minkä seurauksena ennustejakson kasvuluvut jäävät yllämainittuja pienemmiksi. Uuden arvion mukaan sähkö- ja elektroniikkateollisuuden vienti kasvaa tänä vuonna alle prosentin.

Tuotannon määrä väheni teollisuustuotannon volyymi-indeksin mukaan tammi-maaliskuussa 5 prosenttia vuotta aikaisemmasta. On hyvä pitää mielessä, että teollisuustuotannon volyymi-indeksin ja kansantalouden tilinpidon mukaiset tuotokset poikkeavat jonkin verran toisistaan.

Maaliskuun ennusteessamme arvioimme, että toimialan tuotos lisääntyy tänä vuonna noin 4 prosenttia ja ensi vuonna noin 6 prosenttia. Koska tuotantoennuste perustuu viennin kasvulukuihin, myös tuotannon kasvuluvut korjautuvat alaspäin toimialojen uuden painorakenteen takia.

Metallien jalostus

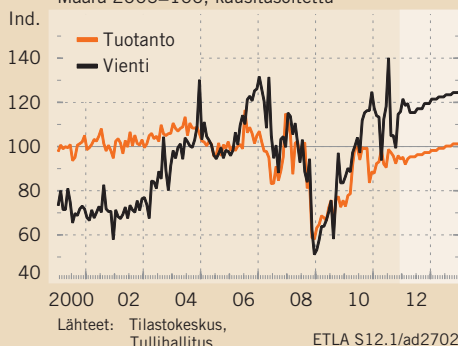
Teräksen tuotanto kasvoi hitaasti vuoden alussa. Koko maailman teräksen tuotanto oli viime vuonna 1527 miljoonaa tonnia, mikä oli 6.8 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Teräksen suurimmat tuottajamaat ovat Kiina, Japani, Yhdysvallat, Intia, Venäjä, Etelä-Korea ja Saksa. Niiden yhteenlaskettu osuus koko maailman tuotannosta oli kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 76.5 prosenttia. Teräksen tuotantokapasiteetti on 2000-luvulla noussut merkittävästi Kiinassa, Intiassa ja muualla Aasiassa. Koko maailman teräksestä 64.2 prosenttia valmistettiin tammi-maaliskuussa Aasiassa. Kiinan osuus koko maailman tuotannosta oli 46.2 prosenttia.

EU27-maiden osuus teräksen tuotannosta oli kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 11.6 prosenttia. Euroopan unionin suurimmat valmistajat ovat Saksan lisäksi Italia, Ranska, Espanja, Iso-Britannia, Puola ja Belgia. Suomi on suhteellisen pieni tekijä, mutta se mahtuu kuitenkin maailman 40 suurimman teräksen tuottajamaan joukkoon. Vuonna 2011 Suomi oli sijalla 35.

Kansainvälisen teräsjärjestön (World Steel Association) tilastojen mukaan koko maailman te-

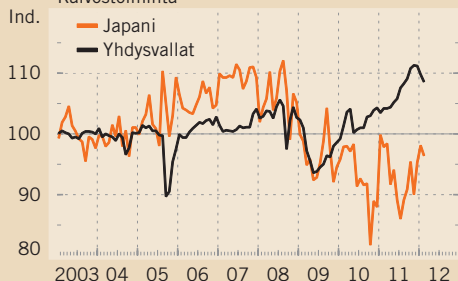
Vienti ja tuotanto

Määrä 2005=100, kausitasoitettu

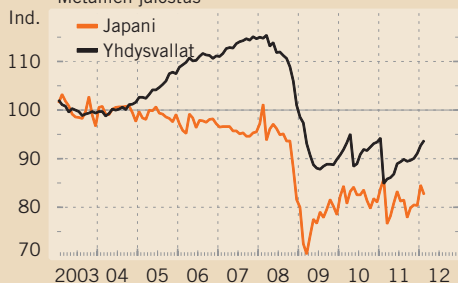

Kansainvälinen toimialakehitys, tuotannon määrä, 2003=100

Kaivostoiminta

Metallien jalostus

Lähde: Bloomberg.

ETLA S12.1/ad2708

Hintojen muutos

räksen tuotanto kasvoi kuluvin vuoden tammi-maaliskuussa runsaan prosentin viimevuotisesta. Kiinan tuotanto lisääntyi 2.5 ja koko Aasian 1.5 prosenttia. Japanissa teräksen tuotanto supistui runsaat 4 prosenttia ja Taiwanissa vajaat 3 prosenttia vuodentakaisesta. Intiassa se jäi edellis-

vuoden lukemiin. Etelä-Koreassa teräksen valmistus nousi 4 prosenttia.

EU27-maiden tuotanto supistui tammi-maaliskuussa vajaat 4 prosenttia. Saksassa teräksen valmistus supistui vajaat 5 prosenttia, Suomessa

Keskeiset tunnusluvut

			% -muutos				Keskimäärin	
	2008	2009	2010	2011*	2012 ^E	2013 ^E	2007→11	2012→16 ^E
Vienti	-14.7	-24.3	47.0	7.3	4.0	6.0	-0.1	4.0
Vientihinta	-7.4	-30.0	16.2	7.5	-6.0	-6.0	-2.0	-1.0
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	-62.2	-37.7	75.7	6.5	4.2	5.9	-17.3	5.2
- työpanos	-2.5	-11.1	6.3	4.1	1.1	1.1	-0.8	0.8
- työn tuottavuus	-61.2	-30.0	65.4	2.3	3.0	4.8	-7.2	4.3
siitä:								
- pääomavaltuistuminen	1.8	3.9	-0.8	-0.3	0.5	0.7	0.9	1.0
- kokonaistuottavuus	-61.9	-32.6	66.7	2.6	2.4	4.0	-7.5	3.3

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

Metallien jalostuksen hyödykevirrat vuonna 2010

PANOSKÄYTTÖ

Kemia
Muu metalliteoll.
Energia
Muut panokset
Tuonti
Palvelut
Työvoimakustannukset
Pääomakustannukset

Sisäinen välituotekäyttö

Metallien
jalostus
9.5 mrd. EUR

TUOTOS

Metallituoteteollisuus
Kone- ja laitteoll.
Muu teollisuus
Vienti
Muu käyttö

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S12.1/a13f

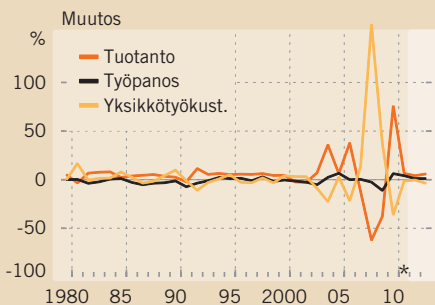
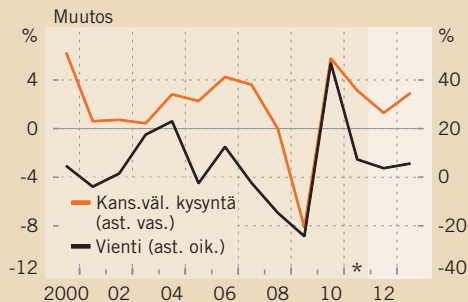
runsaat 6 prosenttia ja Espanjassa 16 prosenttia. Italiassa tuotanto nousi 6 prosenttia, Ranskassa 8 prosenttia ja Puolassa 15 prosenttia. Muun Euroopan valmistus kohosi vajaat 9 prosenttia. Venäjällä tuotanto nousi vajaat 5 prosenttia, mutta Ukrainassa se väheni 8 prosenttia. Pohjois-Amerikan tuotanto kasvoi vajaat 7 prosenttia ja Etelä-Amerikan runsaan prosentin.

TERÄKSEN KULUTUKSEN KASVUVAUHTI JÄÄ TÄNÄ VUONNA AIEMMIN ARVIOITUA PIENEMMÄKSI

Teräksen kulutus nousi viime vuonna 5.6 prosenttia. Kiinan osuus terästuotteiden kokonaiskulutuksesta oli 45.4 prosenttia ja EU27-maiden 11.1 prosenttia.

Kansainvälinen teräsjärjestö – The World Steel Association – on alentanut teräksen kulutuksen kasvuennustettaan sekä tälle että ensi vuodel-

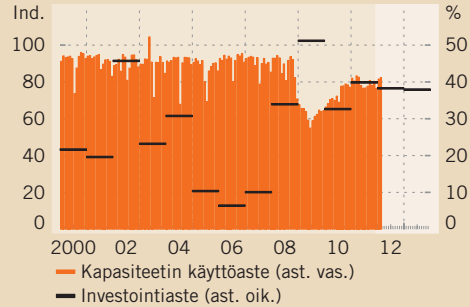
Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus, OECD, Tullihallitus.

ETLA S12.1/ad2701

Kapasiteetin käyttöaste ja investointiaste

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/ad2704

Toimiala valmistaa rautaa, terästä, rautaseoksia, putkia, värimetalleja ja valumetalleja.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	3.3
bruttokansantuotteesta	0.7
tavaraviennistä	12.8

¹⁾ käyvin hinnoin vuonna 2010.

Suurimmat yritykset vuonna 2010

	Liikevaihto ¹⁾ , milj. e	Henkilöstö ¹⁾
Outokumpu Oyj	4 229.0	8 150
Rautaruukki Oyj	2 415.0	11 700
Luvata Group Oy	2 372.4	7 350
Norilsk Nickel Harjavalta Oy	892.0	273
Kuusakoski Group Oy	809.9	2 950

¹⁾ Globaali.

Vientiosuudet alueittain 2011, %

Alankomaat	21.9	Eurooppa	85.3
Ruotsi	14.0	- EU27	65.6
Saksa	10.6	- Euroalue	41.7
Venäjä	3.7	Pohjois-Amerikka	3.7
Yhdysvallat	3.6	Lähi- ja Keski-itä	0.6
Italia	3.5	Kauko-itä	8.8
Iso-Britannia	2.9		
Sveitsi	2.9		
Puola	2.8		
Kiina	2.8		

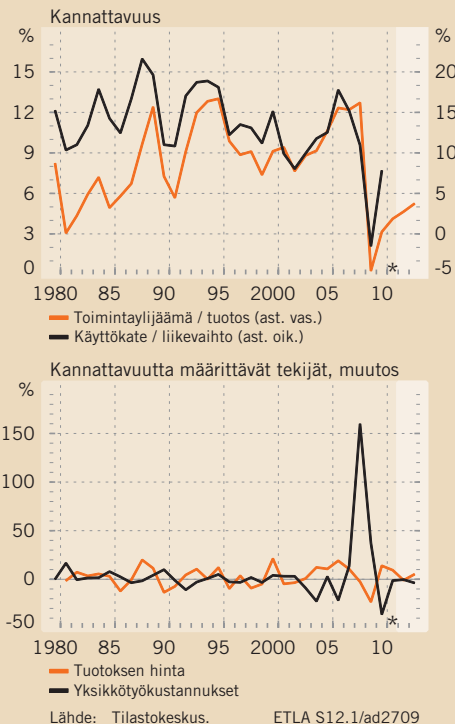
le. Järjestö arvioi kuluvan vuoden huhtikuussa, että koko maailman teräksen kulutus kasvaa tänä vuonna 3.6 prosenttia. Euroalueen velkakriisi on suurin syy ennusteen alentamiseen. Kriisin globaalit vaikutukset ovat tähän asti olleet pienet, mutta epävarmuus on yhä suuri. Lisäksi korkea öljyn hinta ja kireä tilanne öljyn tuotantoalueilla ovat myötävaikuttaneet ennusteen alentamiseen. Kiinassa kysynnän kasvu hidastuu, kun hallitus pyrkii talouden uudelleenjärjestämiseen. Vastapainona kehittyvien maiden kysyntä kasvaa ja Yhdysvaltojen elpyminen voimistuu.

Ensi vuonna maailman teräksen kulutuksen odotetaan kasvavan 4.5 prosenttia kansainvälisen teräsjärjestön mukaan. Kehittyneiden maiden kulutuksen arvioidaan vielä olevan 14 prosenttia vuoden 2007 tason alapuolella, kun taas kehittyvien maiden kulutus on 45 prosenttia sen yläpuolella. Kehittyvien maiden osuus koko maailman teräksen kulutuksesta nousee 73 prosenttiin vuonna 2013, kun se vuonna 2007 oli 61 prosenttia.

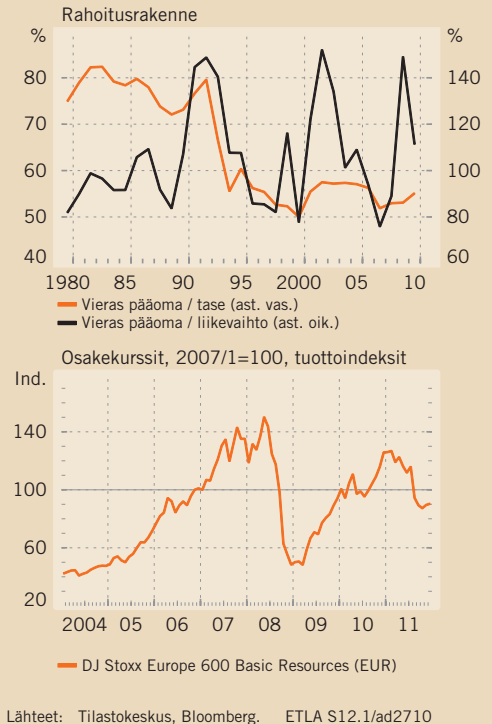
Kiinassa kulutuksen odotetaan kasvavan 4 prosenttia sekä tänä että ensi vuonna. Kiinan teräksen kulutus nousee tänä vuonna 46 prosenttiin maailman kokonaiskulutuksesta.

Intiassa teräksen kysyntä kasvaa tänä vuonna vajaat 7 prosenttia ja ensi vuonna kasvuvauhti kiihtyy runsaaseen 9 prosenttiin. Kaupungistuminen ja suuret infrastruktuuritarpeet kasvattavat teräksen kulutusta. Intia on nousemassa maailman kolmanneksi suurimmaksi kuluttajamaaksi Kiinan ja Yhdysvaltojen jälkeen.

Kannattavuus

Rahoitusrakenne ja osakekurssit

EU:ssa teräksen kulutus vähenee tänä vuonna runsaan prosentin. Euroopan maissa kysyntä kehittyi kuitenkin eri tahtia. Puolassa teräksen kysyntä on hyvin voimakkaassa kasvussa. Espanjassa teräksen kulutus kasvaa hitaasti, koska rakentaminen pysyy vaisuna. Ensi vuonna EU-maiden kulutus kasvaa runsaat 3 prosenttia.

Japanissa teräksen kulutuksen arvioidaan supistuvan vajaan prosentin tänä vuonna, vaikka uudelleenrakentaminen maanjäristyksen jälkeen on menossa. Ensi vuonna kulutus vähenee edelleen.

Yhdysvalloissa teräksen kulutus kasvaa vajaat 6 prosenttia sekä tänä että ensi vuonna.

EU-MAIDEN OSUUS VIENNISTÄ LASKI VIIMEVUOTISESTA, MUTTA KOKO EUROOPAN OSUUS NOUSI

Alankomaat ja Ruotsi ovat jo vuosia olleet suomalaisten metallien jalostajien tärkeimmät viennit. Alankomaiden satamien kautta tavaraa kulkee myös muihin maihin. Viime vuonna Alankomaiden osuus toimialan viennin arvosta laski 22 prosenttiin ja Ruotsin osuus 14 prosenttiin edellisvuoteen verrattuna. Saksa oli yhä kolmanneksi suurin vientimaa, ja sen osuus nousi vajaaseen 11 prosenttiin. Venäjän ja Yhdysvaltojen osuudet olivat vajaat 4 prosenttia.

Euroopan osuus metallien jalostuksen viennistä nousi viimevuotisesta runsaaseen 85 prosenttiin. EU-maiden osuus kuitenkin laski hieman. Toiseksi tärkein vientialue oli Aasia (pl. Lähi- ja Keski-itä), sen osuus laski vajaaseen 9 prosenttiin.

METALLIEN JALOSTUKSEN VIENNIN KASVU VOIMISTUU JÄLLEEN ENSI VUONNA

Metallien jalostuksen tuotannon kasvuvauhti hidastui selvästi viime vuoden jälkipuoliskolla. Teollisuustuotannon volyymi-indeksin mukaan tuotanto lisääntyi kuluvan vuoden tammi-helmikuussa kausitasoitettuna 3 prosenttia vuodentakaisesta. Alatoimialoista kovimmassa nousussa oli putkien ja profiilien valmistus, joka nousi runsaat 9 prosenttia.

Metallien jalostuksen viennin määrä kohosi tammi-helmikuussa 2.9 prosenttia vuodentakaisesta. Suuret kaasuputkitoimitukset Suomesta ovat nyt päättäneet ja alalla on myös paljon uutta kapasiteettia. Kaivostoiminnan kasvun myötä on odotettavissa, että metallien jalostuksen tuotannon ja viennin kasvu kiihtyy. ETLA arvioi maaliskuussa, että toimialan viennin määrä lisääntyy tänä vuonna vajaat 4 prosenttia viimevuotisesta. Ensi vuonna kasvuvauhti kiihtyy noin 6 prosenttiin.

Metallien jalostuksen vientihinnat kääntyivät vuoden alussa noususuuntaan. Tammi-maaliskuussa ne kuitenkin vielä supistuivat keskimäärin 7.7 prosenttia viimevuotisesta. Värimetallien vientihinnat laskivat selvästi enemmän, keskimäärin 12.9 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta.

ETLA arvioi, että toimialan tuotos kasvaa 4 prosenttia tänä vuonna ja 6 prosenttia ensi vuonna.

Koneiden, metallituotteiden ja kulkuneuvojen valmistus

KONEIDEN JA LAITTEIDEN VALMISTUS

Kaivos- ja louhintakoneiden vienti on vahvassa kasvussa

Koneiden ja laitteiden vienti kasvoi viime vuonna 11 prosenttia. Alan vienti Eurooppaan kasvoi arvoltaan 20 prosenttia edellisvuodesta, ja maanosan osuus koko toimialan viennistä nousi 56 prosenttiin. Euroalueen osuus alan viennistä oli 21 prosenttia, vienti sinne kasvoi 15 prosenttia vuodentakaisesta. Kaikkien EU-maiden osuus oli 37 prosenttia.

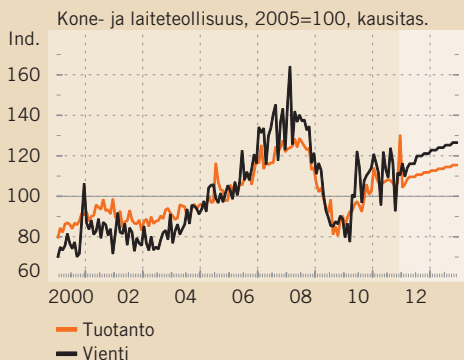
Aasiaan vietyjen tavaroiden arvo oli sen sijaan 17 prosenttia vuodentakaisesta pienempi, ja sen osuus alan viennistä laski 21 prosenttiin.

Vienti Pohjois-Amerikkaan lisääntyi 13 prosenttia (sen osuus oli vajaat 7 prosenttia). Toimitukset Etelä-Amerikkaan lisääntyivät arvoltaan 63 prosenttia, ja alueen osuus viennistä oli runsaat 5 prosenttia. Vienti Oseaniaan kohosi 84 prosenttia, ja alueen osuus oli vajaat 4 prosenttia.

Vienti Pohjois-Afrikkaan supistui arvoltaan 51 prosenttia, mutta lisääntyi muihin Afrikan maihin 26 prosenttia. Niiden yhteenlaskettu osuus oli 4 prosenttia.

Kaivos-, louhinta- ja rakennuskoneiden osuus koneiteollisuuden viennistä oli 22 prosenttia kuluvan vuoden tammi-helmikuussa, ja viennin arvo

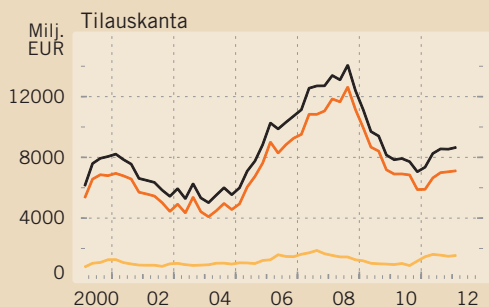
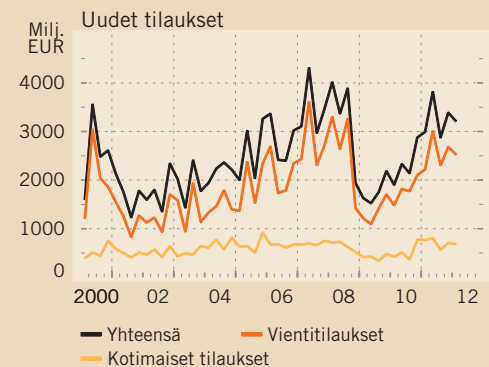
Vienti ja tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus ja Tullihallitus.

ETLA S12.1/ad28klm01

Tilaukset

Lähde: Teknologiateollisuus ry.

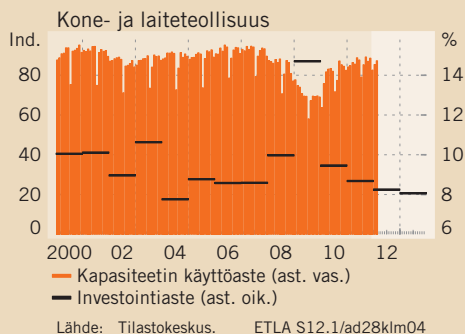
ETLA S12.1/ad28klm02

oli 22 prosentin kasvussa. Nosto- ja siirtolaitteiden vientitoimitusten arvo kasvoi 5 prosenttia edellisvuotisesta, niiden osuus oli 12 prosenttia. Paperikoneiden vienti lisääntyi 9 prosenttia, niiden osuus oli 11 prosenttia. Moottorien ja turbiinien viennin arvo supistui 61 prosenttia vuodentakaisesta. Niiden osuus pysyi silti 5 prosentissa. Maa- ja metsätalouskoneiden viennin arvo väheni 43 prosenttia vuodentakaisesta. Niiden osuus koneiden ja laitteiden viennistä oli myös 5 prosenttia. Metallin työstökoneiden viennin arvo nousi 60 prosenttia. Näiden kuuden suurimman tuoteryhmän yhteenlaskettu osuus koneiteollisuuden viennistä oli tammi-helmikuussa 59 prosenttia.

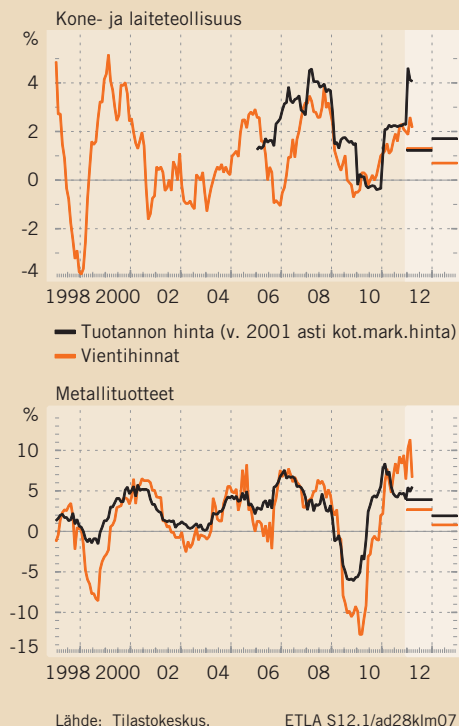
Koko koneiteollisuuden suurimmat vientimaat olivat viime vuonna Venäjä, Kiina, Ruotsi, Saksa ja USA. Kaivos-, louhinta- ja rakennuskoneiden tär-

keimmät vientimaat olivat Venäjä, Australia, USA, Ruotsi ja Kiina.

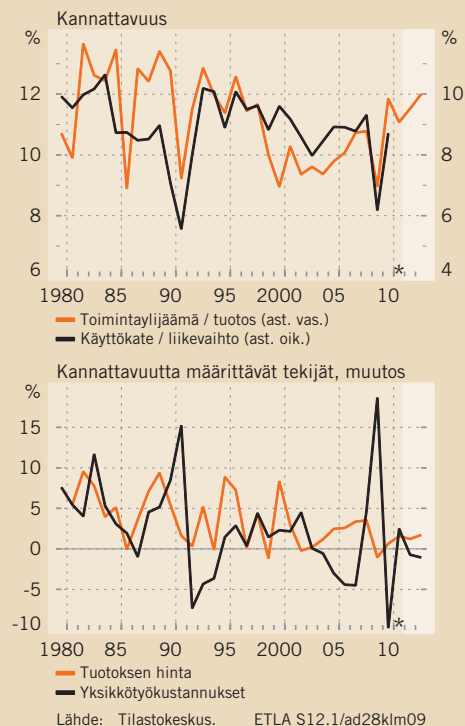
Kapasiteetin käyttöaste ja investointiaste

Hintojen muutos

Kannattavuus

Toimialan viennin kasvu on viime kuukausina pysähtynyt. Kone- ja metallituoteteollisuuden uusien vientitilausten arvo kasvoi tammi-maaliskuussa 14 prosenttia vuodentakaisesta, mutta supistui 6 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Vientitilaukanta oli kuitenkin maaliskuun lopul-

la 21 prosenttia edellisvuotista suurempi ja se on vahvistunut viime kuukausina. Alan toimitusajat ovat yleensä pitkät. Koneiden ja laitteiden viennimäärän arvioidaan tänä vuonna lisääntyvän 7 prosenttia ja ensi vuonna noin 5 prosenttia.

Keskeiset tunnusluvut

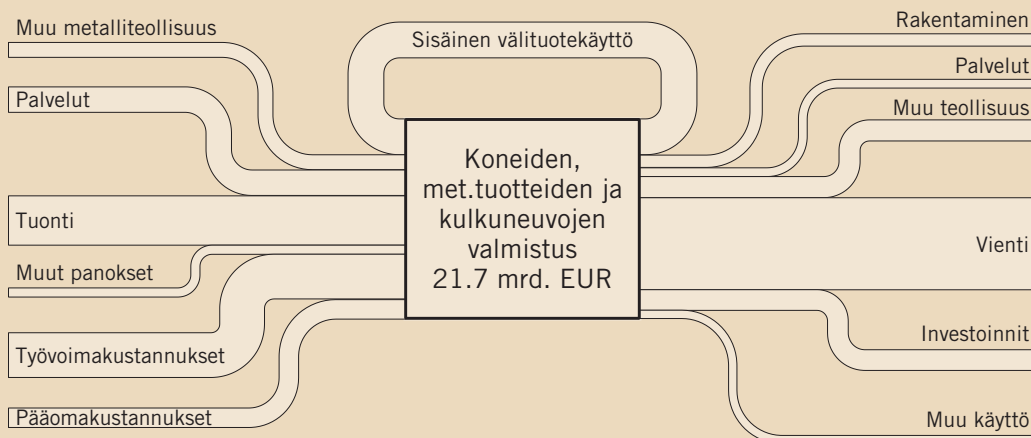
	% -muutos						Keskimäärin	
	2008	2009	2010	2011*	2012 ^E	2013 ^E	2007→11	2012→16 ^E
Vienti	0.0	-31.9	1.9	-0.9	10.0	10.0	-4.8	8.0
Vientihinta	3.0	-0.2	-0.6	2.3	1.0	1.0	1.6	1.0
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	0.6	-26.6	6.3	4.9	5.0	5.3	-1.4	5.6
- työpanos	3.3	-13.8	-6.8	-0.3	1.5	1.6	-2.8	1.7
- työn tuottavuus	-2.7	-14.8	14.0	5.2	3.4	3.6	2.0	3.8
siitä:								
- pääomavaltuistuminen	0.1	6.5	2.8	0.3	-0.5	-0.4	1.8	-0.3
- kokonaistuottavuus	-2.7	-20.0	10.9	4.9	3.9	4.1	0.4	4.1

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

Koneiden, met.tuotteiden ja kulkuneuvojen valmistuksen hyödykevirrat vuonna 2010

PANOSKÄYTTÖ

TUOTOS

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S12.1/a13i

Alan tuotanto jäi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa teollisuustuotannon volyymi-indeksiin mukaan 3.5 prosenttia vuodentakaisesta pienemmäksi, kun maa- ja metsätaloustekniikan sekä yleiskäyttöön tarkoitettujen voimakoneiden valmistus väheni.

Muiden yleiskäyttöön tarkoitettujen koneiden sekä metallin työstökoneiden ja konetyökalujen valmistus oli sen sijaan kovassa kasvussa. Koneiden ja laitteiden tuotannon arvioidaan kasvavan 5 prosenttia sekä tänä että ensi vuonna. Kansantalouden tilinpidon tuotoksen kasvuluvut poikkeavat jonkin verran teollisuustuotannon volyymi-indeksiin kehityksestä.

Koneteollisuus valmistaa mm. voimakoneita, massa- ja paperikoneita, hissejä, nosto- ja siirtolaitteita, maa- ja metsätaloustekniikkaa sekä kaivos- ja louhintakoneita.

Metallituoteteollisuus valmistaa mm. metallirakenteita, höyrykattiloita, lukkoja ja saranointeja, työkaluja sekä keskuslämmityskattiloita.

Kulkuneuvojen valmistuksen tärkeimmät tuoteryhmät ovat laivat, autot ja perävaunut.

Toimialan osuus Suomen¹⁾ %

teollisuuden jalostusarvosta	24.6
bruttokansantuotteesta	5.4
tavaraviennistä	20.7

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2010.

Suurimmat yritykset vuonna 2010

	Liikevaihto ¹⁾ , milj. e	Henkilöstö ¹⁾
Metso Oyj	5 552.0	27 600
Kone Oyj	4 986.6	33 600
Wärtsilä Oyj Abp	4 553.0	18 000
Cargotec Oyj	2 575.0	9 670
Konecranes Oyj	1 546.3	9 740

¹⁾ Globaali.

Vientisuudet alueittain 2011, %

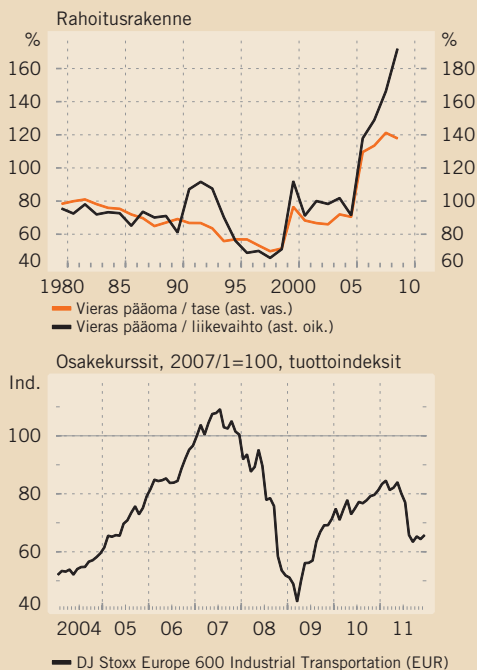
Venäjä	12.0	Eurooppa	63.5
Ruotsi	10.8	- EU27	43.3
Kiina	8.2	- Euroalue	21.4
Saksa	6.5	Pohjois-Amerikka	6.5
Yhdysvallat	5.2	Etelä-Amerikka	4.6
Iso-Britannia	5.2	Lähi- ja Keski-itä	1.8
Norja	5.1	Kauko-itä	16.3
Ranska	4.1	Afrikka	3.2
Alankomaat	2.9	Oseania	3.0
Australia	2.8		

METALLITUOTTEIDEN VALMISTUS

Metallituotteiden vienti euroalueelle lisääntyy hitaasti

Metallituotteiden viennin arvo kasvoi viime vuonna 26 prosenttia vuotta aikaisemmasta. Vienti Eurooppaan lisääntyi arvoltaan 23 prosenttia. Toimitukset EU-maihin lisääntyivät arvoltaan 24 prosenttia, mutta euroalueelle ne nousivat vain 3 prosenttia vuodentakaisesta.

Rahoitusrakenne ja osakekurssit

Lähteet: Tilastokeskus, Bloomberg. ETLA S12.1/ad28klm10

Eurooppa on metallituotteiden tärkein markkina-alue, ja sen osuus oli viime vuonna 76 prosenttia alan viennistä. Euroalueen osuus oli 21 prosenttia ja muiden EU-maiden 32 prosenttia.

Vienti Aasiaan (pl. Lähi- ja Keski-itä) kohosi 5 prosenttia, ja sen osuus metallituotteiden viennistä oli vajaat 8 prosenttia.

Vienti Etelä-Amerikkaan kohosi arvoltaan 279 prosenttia, joten sen osuus nousi runsaaseen 6 prosenttiin. Vienti Pohjois-Amerikkaan jäi edellisvuoden lukemiin, ja alueen vientiosuus oli runsaat 5 prosenttia.

Toimialan viennin määrä supistui kuluvan vuoden tammi-helmikuussa yllättäen 9 prosenttia edellisvuodesta. Arvioimme maaliskuussa, että vientimäärä kasvaa tänä vuonna noin 5 prosenttia ja ensi vuonna noin 3 prosenttia.

Alan tuotanto kasvoi teollisuustuotannon volyymindeksin mukaan tammi-maaliskuussa runsaat 4 prosenttia vuodentakaisesta. Varsinkin metallisäiliöiden ja -altaiden sekä höyrykattiloiden valmistus oli kovassa kasvussa. Arvioimme, että metallituotteiden tuotanto kasvaa tänä vuonna noin 4 prosenttia ja ensi vuonna noin 6 prosenttia.

KULKUNEUVOJEN VALMISTUS

Risteilijöiden markkinatilanne on hyvin vaikea

Maaailman johtavat laivanrakennusmaat ovat Kiina, Etelä-Korea ja Japani. Kiinan ja Etelä-Korean osuus on viimeisen kymmenen vuoden aikana merkittävästi noussut, kun taas Euroopan osuus on vastaavasti laskenut. Kiinan osuus maailman laivanrakennuksen tuotannosta oli noin 36 prosenttia vuonna 2010. Etelä-Korean osuus oli 29 prosenttia, Japanin 19 prosenttia ja Euroopan osuus vajaat 8 prosenttia. Eurooppalaiset ovat tähän asti hallinneet risteilyalusten ja automatkustajalaivojen markkinoita, mutta Aasian maiden telakat ovat entistä enemmän pyrkimässä näille markkinoille. Valtaosa Aasian tuotannosta on kuitenkin bulkialuksia, tankkereita, tavallisia rahtilaivoja sekä konttilaivoja.

Suomessa toimiva laivanrakennusyhtiö STX Europe on yksi maailman suurimmista laivanrakentajista. Se työllistää noin 15 000 henkilöä 15 telakalla 6 maassa (Brasilia, Suomi, Ranska, Norja, Romania ja Vietnam). Meriteollisuus työllistää Suomessa noin 21 000 henkilöä. Telakoiden lisäksi siihen kuuluvat meriteknisen alan kokonaistoimittajat, laivasuunnittelutoimistot, järjestelmä-, laite- ja materiaaltoimittajat sekä offshore-teollisuus. Telakkateollisuus on kevään aikana joutunut lomauttamaan henkilöstöään vähäisten laivatilausten takia.

STX Europe on Suomessa ja Ranskassa erikoistunut risteilijöiden ja lauttojen valmistukseen. Maailman johtavat risteilijöiden valmistajat ovat STX Europe, Fincantieri Italiassa ja Meyer Werft Saksassa. Kysyntäpuolella maailman risteilijämarkkinoita dominoivat Carnival Corporation, Royal Caribbean, Norwegian Cruise Line ja MSC Cruises.

STX European Suomen ja Ranskan tilauskannassa oli maaliskuun lopulla yhteensä 13 alusta, joista Suomessa sijaitsevien telakoiden tilauskannassa oli 7 alusta, poislukien Helsingin telakka.

Risteilijöiden ja lauttojen tilauskannat ulottuvat vuoteen 2014 asti Suomessa ja vuoteen 2015 Ranskassa. Meyer Werftin tilauskannat ulottuvat tällä hetkellä risteilijöiden osalta vuoteen 2014 asti. Norwegian Cruise Linen tilaamat vuosina 2013 ja 2014 valmistuvat alukset ovat kaikkien aikojen suurimmat Saksassa rakennnetut risteilijät. Italialainen Fincantieri toimittaa tänä vuonna kolme risteilijää, ensi vuonna kaksi ja yhden vuonna 2015.

Markkinatilanne on hyvin haasteellinen laivanrakennusteollisuudelle, varsinkin risteilijöiden rakentajille. Useita potentiaalisia uudisrakennusprojekteja on tiedossa, mutta rahoitusvaikeudet ja ylikapasiteetti alalla estävät uusien tilausten saannin. Risteilijöiden ja lauttojen osalta vaikeudet kestävät todennäköisesti aiemmin luultua kauemmin.

Tilaukannassa on yksi risteilylautta ja yksi risteilijä

Telakkateollisuuden tilaukanta on edelleen aika heikko, vaikka uusia tilauksia tulikin viime vuoden jälkipuoliskolla. Viime vuonna toimitettiin vain yksi alus, 180 miljoonan euron arvoinen risteilylautta ja kuluvan vuoden tammi-kuussa luovutettiin toinen samanlainen alus. Etelä-Afrikan ympäristöministeriön tilaama noin 116 miljoonan euron arvoinen antarktinen tutkimus- ja huoltoalus luovutettiin Rauman telakalta kuluvan vuoden huhtikuussa.

Tänä vuonna valmistuu lisäksi kaksi erikoisalus- ta, saaristolautta ja kaksi öljynporauslautan osaa, mutta ei yhtään risteilijää. Ensi vuonna valmistuu risteilylautta ja kuusi erikoisalusta. Vuonna 2014 valmistuu yksi risteilijä.

Namibian kalastus- ja meriministeriö tilasi viime vuoden helmikuussa 35 miljoonan euron arvoinen kalantutkimusaluksen. Laiva rakennetaan STX:n Rauman telakalla, ja se luovutetaan kuluvan vuoden toukokuussa.

Suomalainen Oy Gaiamare Ab ja STX Finland Oy solmivat maaliskuussa 2011 sopimuksen monikäyttöisen erikoislastialuksen rakentamisesta. Alus toimitetaan Turun telakalta tämän kevään lopulla.

Finneries tilasi viime vuoden huhtikuussa Rauman telakalta lautan, joka tulee liikennöimään Turun saaristossa. Alus luovutetaan vuoden 2012 lopulla.

Venäjän suurin varustamoyritys Sovcomflot tilasi joulukuussa 2010 STX Finlandin ja United Shipbuilding Corporationin yhteisyritykseltä Archtech Helsinki Shipyard Oy:ltä kaksi jäätämurtavaa huoltoalusta. Ne toimitetaan Helsingin telakalta keväällä 2013.

Viking Line tilasi niinikään joulukuussa 2010 240 miljoonan euron arvoinen risteilylautan Suomen ja Ruotsin väliseen liikenteeseen. Alus rakennetaan Turun telakalla ja se valmistuu vuoden 2013 alussa.

STX Finlandin Rauman telakalta tilattiin viime vuoden syyskuussa kaksi öljykaivojen tuotanto-laitteistojen huoltoalusta. Tilauksen arvo on runsaat 300 miljoonaa euroa. Alukset luovutetaan maaliskuussa 2013 ja kesäkuussa 2013.

Saksalainen TUI Cruises tilasi syyskuun lopulla Turun telakalta risteilijän. Alus toimitetaan keväällä 2014.

Turun telakalta tilattiin marraskuussa 2011 kaksi suurta öljynporauslautan osaa Pohjoismerelle. Moduulit toimitetaan tämän vuoden lopulla.

Rajavartiolaitos tilasi joulukuussa ulkovartiolaivan Rauman telakalta. Alus luovutetaan marraskuussa 2013.

Venäjän kuljetusministeriö tilasi niinikään joulukuussa Archtech Helsinki Shipyard Oy:ltä ja Yantar Shipyardilta monitoimipelastusaluksen. Alus toimitetaan tilaajalle ensi vuoden lopulla.

Uusien henkilöautojen rekisteröinnit EU:ssa ovat edelleen laskussa

EU:ssa autojen tuotanto kasvoi vuonna 2010 runsaat 8 prosenttia edellisvuodesta, mutta jäi vielä 6 prosenttia pienemmäksi kuin vuonna 2008. Koko maailman autojen tuotanto lisääntyi 22 prosenttia vuonna 2010. EU oli suurin tuottaja, sen osuus koko maailman autojen tuotannosta oli 26 prosenttia. Kiina oli toiseksi suurin valmistaja, ja sen osuus oli 24 prosenttia. Japani oli kolmanneksi suurin tuottaja, sen osuus oli 14 prosenttia. Kymmenen suurimman valmistajan joukkoon mahtuivat myös Etelä-Korea (osuus 6.6 %), Brasilia (4.8 %), Intia (4.8 %) ja Yhdysvallat, Meksiko, Iran sekä Venäjä (2.1 %). Vuonna 2010 autojen tuotanto Venäjällä kasvoi peräti 101.6 prosenttia.

Henkilöautojen tuotanto kohosi vuonna 2010 Saksassa 12 prosenttia, Espanjassa 6 prosenttia ja Ranskassa niinikään 6 prosenttia. Suomes- sa henkilöautojen tuotanto supistui 40 prosenttia vuodentakaisesta. Autojen suurimmat markkina-alueet Euroopassa ovat Saksa, Italia, Venäjä, Ranska ja Englanti.

EU:ssa uusien henkilöautojen rekisteröinnit vähenivät kuluvan vuoden tammi-huhtikuussa 7,5 prosenttia viimevuotisesta. Suomessa rekisteröinnit lisääntyivät kuitenkin 10 prosenttia, Saksassa vajaat 2 prosenttia ja Isossa-Britanniassa runsaan prosentin. Espanjassa rekisteröinnit vähenivät 7 prosenttia, Italiassa 20 prosenttia, Ranskassa 18 prosenttia, Kreikassa 39 prosenttia ja Portugalissa 47 prosenttia.

Uudenkaupungin autotehtaalla aloitettiin Think City -kaupunkisähköautojen valmistus joulukuussa 2009. Tuotanto keskeytettiin viime vuoden helmikuussa ja päätettiin lopettaa kesäkuussa asiakkaan konkurssin takia. THINK Global myytiin kesällä 2011 venäläisen yrittäjän omistamalle Electric Mobility Solutions AS yhtiölle. Uuden omistajan suunnitelmiin kuului Think City -auton tuotannon käynnistäminen uudelleen Uudenkaupungin autotehtaalla tänä vuonna.

Garia Golf -sähköautojen sarjatuotanto aloitettiin Uudessakaupungissa niinikään joulukuussa 2009. Valmistusmäärät ovat kuitenkin vielä suhteellisen pieniä. Fisker Karma -hybridisähköauton sarjatuotanto alkoi maaliskuussa 2011. Valmet Automotive ja venäläinen Marussia Motors allekirjoittivat kuluvan vuoden maaliskuussa sopimuksen B2-urheiluauton valmistuksesta. Tuotanto Uudessakaupungissa käynnistyy tämän vuoden lopulla tai vuonna 2013.

Suomen moottoriajoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen viennin arvo kasvoi viime vuonna 13 prosenttia vuodentakaisesta. Moottoriajoneuvojen osuus oli 62 prosenttia, moottoriajoneuvojen korien, perävaunujen ja puoliperävaunujen osuus 14 prosenttia ja moottoriajoneuvojen osien ja tarvikkeiden osuus 22 prosenttia.

Moottoriajoneuvojen viennistä 21 prosenttia oli viime vuonna henkilöautojen vientiä. Moottoriajoneuvovientimme huippuvuosina 2006–2008 autojen jälleenvienti Venäjälle oli hyvin merkittävä. Taloustaantumana, Venäjän asettamat autojen tuontitullit sekä lisääntynyt autojen tuotanto Venäjällä ovat vähentäneet autojen vientimääriä

merkittävästi. Ulkomaisten autojen tullimaksuja korotettiin huomattavasti vuonna 2009. Tuontitullien tarkoituksena on nostaa kotimaan tuotantoa, ja niiden seurauksena autojen tuonti Venäjälle romahti. Käytettyjen autojen tuonti loppui käytännössä kokonaan. Autojen vienti Venäjälle pysyy tuontitullien takia myös lähivuosina melko vähäisenä. Lisäksi autojen tuonti suoraan Venäjälle on lisääntynyt, kun uusi Laukaansuun suursatama (Ust-Lugan satama) Pietarin lähistöllä on otettu käyttöön.

Moottoriajoneuvojen viennistä 24 prosenttia oli kuluvan vuoden tammi-helmikuussa henkilöautojen vientiä. Niiden vienti lisääntyi 8 prosenttia. Henkilöautojen viennistä meni Yhdysvaltoihin 32 prosenttia, Viroon 13 prosenttia, Saksaan 12 prosenttia, Venäjälle 11 prosenttia ja Latviaan 7 prosenttia.

Moottoriajoneuvojen osuus kulkuneuvoteollisuuden viennin arvosta oli viime vuonna noin 85 prosenttia ja muiden kulkuneuvojen osuus oli siten vain 15 prosenttia. Kulkuneuvojen vienti kasvaa tänä vuonna noin 25 prosenttia. Moottoriajoneuvojen vientimäärän odotetaan kasvavan noin 15 prosenttia ja laivateollisuuden 40 prosenttia viimevuotisesta.

Laivateollisuuden vienti kasvaa ensi vuonna 45 prosenttia ja moottoriajoneuvojen vajaat 25 prosenttia tämänvuotisesta. Koko kulkuneuvoteollisuuden vienti kasvaa 30 prosenttia.

Kulkuneuvoteollisuuden tuotanto kasvaa tänä vuonna 10 prosenttia. Ensi vuonna tuotannon kasvu hidastuu 4 prosenttiin.

Paperiteollisuus

VENÄJÄ NOUSI VIIME VUONNA PAPERITEOLLISUUDEN KOLMANNEKSI TÄRKEIMMÄKSI VIENTIMAAKSI

Suomen paperiteollisuuden näkymät riippuvat pitkälti Euroopan taloudellisesta tilanteesta, koska noin kolme neljäsosaa alan viennistä menee Euroopan markkinoille. Graafisten paperien kysyntä jää tänä vuonna Euroopassa viimevuotista pienemmäksi. Kysynnän elpyminen on pysähtynyt Euroopan heikon talouskasvun seurauksena. Vaikka kysyntä hieman kasvaisikin, tuotanto ei juuri lisäännä ylikapasiteetin takia. Euroopassa on jo usean vuoden ajan ollut runsaasti rakenteellista ylikapasiteettia. Pitkällä aikavälillä on odotettavissa, että kysyntä Euroopassa laskee en-

tisestään. Aasiassa sen sijaan kysyntä pysyy tänä vuonna vakaana. Etelä-Amerikassa kysynnän kasvun odotetaan hidastuvan ja Pohjois-Amerikassa kysyntä kasvaa kohtalaisesti.

Saksan osuus paperin ja paperituotteiden viennistämme on viidennes. Iso-Britannia on toiseksi tärkein vientimaa. Sen vientiosuus oli viime vuonna 10,3 prosenttia. Venäjä nousi Yhdysvaltojen ohi kolmanneksi tärkeimmäksi vientimaaksi. Vienti Yhdysvaltoihin oli 8 prosentin laskussa. Kiina nousi viime vuonna Espanjan ohi viidenneksi tärkeimmäksi vientimaaksi.

SUOMALAISYRITYSTEN PAPERIN JA KARTONGIN TUOTANTO ON VÄHENTYNYT SUOMESSA JA LISÄÄNTYNYT KIINASSA

Suomalaisten metsäteollisuusyritysten paperin ja kartongin tuotantokapasiteetista 61 prosenttia oli vuonna 2011 Suomen ulkopuolella - 53 prosenttia Euroopassa, 5 prosenttia Kiinassa, 2 prosenttia Yhdysvalloissa ja prosentti Brasiliassa. Vajaa kolmannes Länsi-Euroopan paperi- ja kartonkikapasiteetista on suomalaisten yhtiöiden omistuksessa. Euroopan suurimmat metsäteollisuusyritykset ovat SCA, Stora Enso ja UPM-Kymmene.

Vienti, tuotanto ja tilaukset

Vienti ja tuotanto, määrä 2005=100, kausitas.

— Vientimäärä, 12 kk:n muutos

— Vientitilaukset

— Kapasiteetti

Lähteet: Elinkeinoelämän keskusliitto, Tilastokeskus, Tullihallitus.

ETLA S12.1/ade02

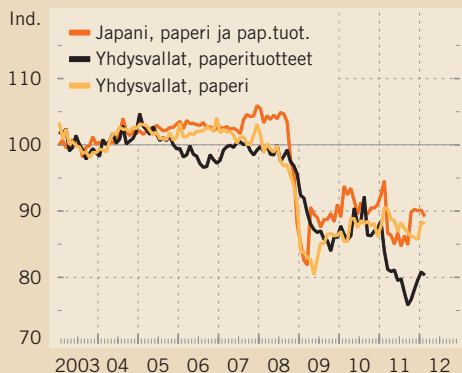
Hintojen muutos

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/ade07

Kansainvälinen toimialakehitys, tuotannon määrä, 2003=100

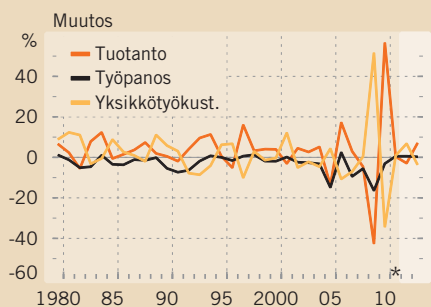
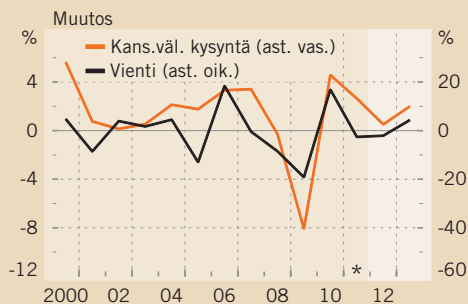
Lähde: Bloomberg.

ETLA S12.1/ade08

Maailman suurimmat paperin ja kartongin tuottajamaat ovat Kiina, USA, Japani, Saksa, Kanada, Indonesia, Ruotsi, Suomi, Etelä-Korea ja Brasilia. Stora Enso investoi 285 miljoonaa euroa aaltopahvin raaka-ainetta valmistavaan koneeseen Ostrolenkan tehtaalla Puolassa. Investointi, joka valmistuu vuoden 2013 alussa, vahvistaa yhtiön kilpailuasemaa Keski- ja Itä-Euroopan kasvumarkkinoilla.

Stora Enson ja Araucon yhteisyritys Montes del Plata rakentaa huipputason sellutehtaan Uruguayhin. Tehtaan vuosikapasiteetti on 1.3 miljoonaa tonnia. Hankkeeseen sisältyy myös syväsatama ja uusiutuva raaka-ainetta käyttävä voimalaitos. Investoinnin kokonaiskustannus on noin 1.4 miljardia euroa. Tehdas valmistuu vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä.

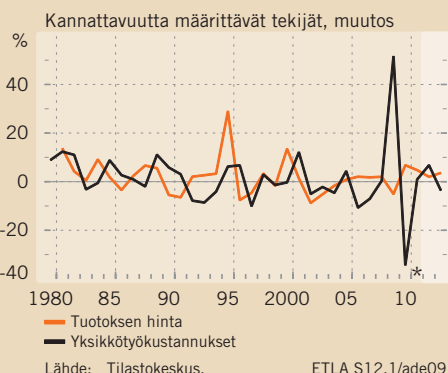
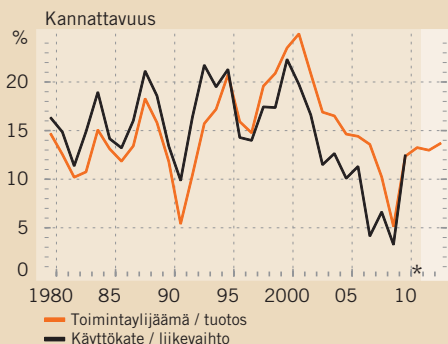
Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus, OECD, Tullihallitus.

ETLA S12.1/ade01

Kannattavuus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/ade09

Stora Enso investoi lisäksi 1.6 miljardia euroa kartonki- ja sellutehtaan rakentamiseen Beihain kaupunkiin Kiinassa. Kartonkikoneen vuosikapasiteetti tulee olemaan 450 000 tonnia ja selluteh-

taan vuosikapasiteetti 900 000 tonnia. Tehdas-alueelle rakennetaan myös energialaitos ja muut tukitoiminnot. Tuotanto käynnistyy vuoden 2014 viimeisellä neljänneksellä.

Keskeiset tunnusluvut

			% -muutos				Keskimäärin	
	2008	2009	2010	2011 *	2012 ^E	2013 ^E	2007→11	2012→16 ^E
Vienti	-8.5	-19.2	16.9	-2.6	-2.0	4.0	-3.5	2.0
Vientihinta	1.3	-1.8	3.3	3.9	0.0	0.0	1.4	0.0
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	-4.6	-42.6	56.6	0.3	-2.9	7.0	-2.4	3.7
- työpanos	-5.5	-16.4	-3.1	0.5	0.6	0.3	-7.0	0.5
- työn tuottavuus	1.0	-31.3	61.5	-0.2	-3.4	6.7	8.9	3.3
siitä:								
- pääomavaltaituminen	2.2	5.4	-0.4	-3.3	-3.4	-3.1	1.7	-3.2
- kokonaistuottavuus	-1.2	-34.9	62.2	3.2	0.0	10.2	7.6	6.7

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

Paperiteollisuuden hyödykevirrat vuonna 2010

PANOSKÄYTTÖ

Metsätalous

Kemia

Energia

Liikenne

Tuonti

Muut panokset

Työvoimakustannukset

Pääomakustannukset

Sisäinen välituotekäyttö

Paperi-
teollisuus
13.5 mrd. EUR

TUOTOS

Muu teollisuus

Vienti

Palvelut

Muu käyttö

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

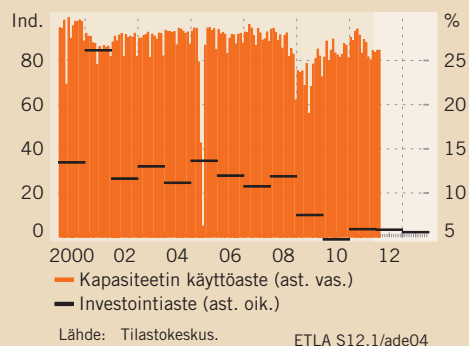
ETLA S12.1/a13d

RIKKIDIREKTIIVI AIHEUTTAA LISÄKUSTANNUKSIA PAPERITEOLLISUUDELLE

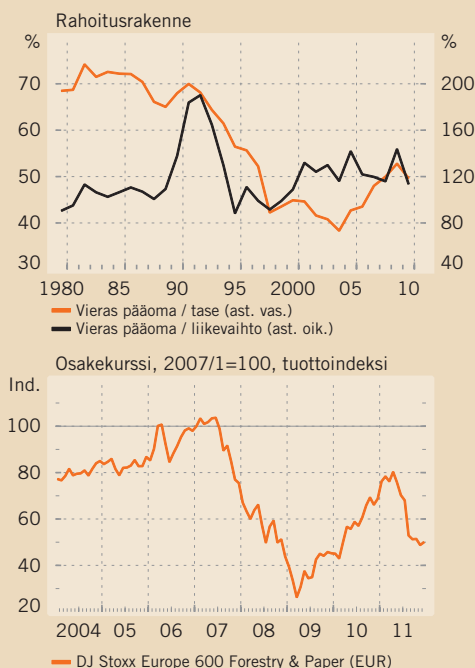
Vähentääkseen rakenteellista ylikapasiteettia ja parantaakseen liiketoiminnan kannattavuutta metsäyhtiöt ovat viime vuosina sulkeneet useita tehtaita ja tuotantolinjoja. Varsinkin päällystetyn aikakauslehtipaperin ja sanomalehtipaperin tuotantokapasiteettia on vähennetty, mutta myös sellun tuotantolinjoja on suljettu. Heikon kannattavuuden takia tuotantoa on lopetettu myös muualla kuin Suomessa.

Paperikoneita on viime vuosina myös uudistettu kannattavuuden ja kilpailukyvyyn parantamiseksi. Stora Enso parantaa ympäristöä ja turvallisuutta Enocellin sellutehtaalla vuosina 2011–2013. Investoinnin arvo on 12 miljoonaa euroa.

Kapasiteetin käyttöaste ja investointiaste

Rahoitusrakenne ja osakekurssi

Lähteet: Tilastokeskus, Bloomberg. ETLA S12.1/ade10

Toimiala valmistaa sellua, paperia ja kartonkia.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	9.4
bruttokansantuotteesta	2.0
tavaraviennistä	16.5

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2010.

Suurimmat yritykset vuonna 2010

	Liikevaihto ¹⁾ , milj. e	Henkilöstö ²⁾
UPM-Kymmene Oyj	9 067.0	15 857
Stora Enso Oyj	8 705.7	18 969
Metsäliitto Osuuskunta	4 908.0	8 617
Myllykoski Oyj	1 123.1	2 400
Sappi Finland Oy	399.0	624

¹⁾ Konserni pl. puutuoteteollisuus ja muut toiminnot.

²⁾ Globaali.

Vientiosuudet alueittain 2011, %

Saksa	20.0	Eurooppa	73.2
Iso-Britannia	10.3	- EU27	62.2
Venäjä	5.6	- Euroalue	41.1
Yhdysvallat	5.5	Pohjois-Amerikka	5.7
Kiina	5.0	Etelä-Amerikka	2.9
Belgia	4.7	Lähi- ja Keski-itä	2.0
Espanja	4.6	Kauko-itä	11.7
Puola	4.3		
Ruotsi	3.7		
Ranska	3.4		

UPM investoi noin 15 miljoonaa euroa arkkisalin laajennukseen Kymin paperitehtaalla. Päälystettyjen hienopaperiarkkien tuotanto alkaa syksyllä 2012. Graafinen teollisuus käyttää arkkeja maionospainotuotteisiin.

Suomen kustannustaso on korkeampi kuin muualla Euroopassa, mikä johtuu muun muassa korkeasta raakapuun hinnasta ml. korjuu- ja kuljetuskustannukset. Pitkä maantieteellinen etäisyys Euroopan päämarkkinoille ja kilpailijamaita korkeampi sähkövero nostavat myös kustannuksia.

Päästökaupan uudistaminen vuonna 2013 ja sen tuomat lisäkustannukset ovat nousemassa uudeksi uhkiksi metsäteollisuuden kannattavuudelle ja kilpailukyvyllä. Päästökaupan lisäkustannukset heikentävät metsäteollisuuden kilpailukykyä, kun kustannuksia ei voida siirtää paperin hintoihin, jotka määräytyvät maailmanmarkkinoilla. Vain kolmannes maailman paperiteollisuuden tuotannosta kuuluu päästövähennysveloitteiden piiriin. Euroopassa metsäteollisuuden kustannukset nousevat siten enemmän kuin muualla maailmassa.

Laivojen polttoaineiden rikkipitoisuuden enimmäisraja laskee 0.1 prosenttiin vuoden 2015 alusta Itämeren, Pohjanmeren ja Englannin kanaalien alueella. Rikkidirektiivin voimaantulo aiheuttaa suomalaiselle metsäteollisuudelle suuria lisäkustannuksia, koska valtaosa toimituksista menee meriteitse.

ALAN TUOTANTO JA VIENTI SUPISTUU TÄNÄ VUONNA

Paperiteollisuuden kuukausittaiset vientimäärät ovat supistuneet jo vuoden ajan. Alan vientinäykymät ovat edelleen heikot. Painopaperin tarve laskee, koska mainonta lehdissä vähenee ja siirtyy sähköiseen mediaan. Maaliskuussa paperiteollisuuden uusien tilausten arvo oli vajaat 13 prosenttia pienempi kuin edellisvuonna. Paperiteollisuuden viennin arvioidaan supistuvan tänä vuonna 2 prosenttia. Toimialan viennin määrän odotetaan ensi vuonna kasvavan noin 4 prosenttia.

Vientihinnat olivat melko vakaat viime vuoden aikana, mutta kuluvan vuoden helmikuussa ne kääntyivät selvään laskuun. Tammi-huhtikuussa vientihinnat laskivat keskimäärin 2 prosenttia vuodentakaisesta. Hintojen aleneminen heikentää alan kannattavuutta.

Paperiteollisuuden tuotanto on viimeisen vuoden aikana kehittynyt heikommin Suomessa kuin esimerkiksi Japanissa ja Yhdysvalloissa. Toisin kuin Suomessa, Japanissa ja Yhdysvalloissa näkyy pieniä elpymisen merkkejä, mutta näissäkin maissa tuotantomäärät ovat edelleen huomattavasti vuoden 2007 tason alapuolella.

Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin mukaan tuotannon määrä jäi Suomessa tammi-maaliskuussa 10.2 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi. Toimialan tuotoksen arvioidaan supistuvan tänä vuonna 3 prosenttia. Ensi vuonna tuotanto kääntyy 7 prosentin kasvuun. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin ja kansantalouden tilinpidon mukaiset tuotokset poikkeavat jonkin verran toisistaan.

Puutuoteteollisuus

EUROOPASSA RAKENTAMISEN HEIKOT NÄKYMÄT VÄHENTÄVÄT SAHATAVARAN KYSYNTÄÄ TÄNÄKIN VUONNA

Suomessa puutavaran tuotanto on kehittynyt melko samansuuntaisesti kuin esimerkiksi Japanissa ja Yhdysvalloissa. Vuoden 2009 pudotus oli syvempi Suomessa kuin Japanissa, mutta tuotanto on elpynyt hieman nopeammin Suomessa. Yhteistä kaikille kolmelle maalle on, että tuotantomäärät ovat edelleen huomattavasti vuoden 2007 tason alapuolella.

Puutavaran tuotantokapasiteetti on lisääntynyt merkittävästi Keski-Euroopassa viimeisen kymmenen vuoden aikana. Saksa on Euroopan suurin sahatavaran tuottaja. Ruotsissa sahauskapasiteetti kasvaa tänä vuonna. Myös Venäjällä ja muualla Itä-Euroopassa suunnitellaan uusia investointeja. Pitkällä aikavälillä kasvavalle tuotannolle riittää kysyntää, mutta vallitsevassa suhdannetilanteessa kilpailu on tiukkaa ja kannattavuus heikkenee. Kysynnän väheneminen painaa hintoja alaspäin.

Rakentamisella on suuri vaikutus puutavaratuotteiden kysyntään. Rakentaminen Euroopassa supistui viime vuonna keskimäärin neljättä vuotta peräkkäin. Euroconstruct-organisaatio arvioi

vuoden lopulla, että rakentaminen vähenee vielä tänä vuonna, mutta kehitys vaihtelee maiden välillä. Euroconstruct-verkostoon kuuluu edustajia 19 maasta. Puolassa kansainvälisen talouskriisin vaikutukset ovat jääneet melko pieniksi. Korkea julkinen velka Irlannissa, Espanjassa ja Portugalissa ja sen tuomat vaikeudet sen sijaan vähentävät edelleen rakentamista voimakkaasti. Etelä-Euroopan maissa asuntojen ylitarjonta, taloudelliset ongelmat ja lisääntyvä velka vaikuttavat rakentamiseen pitkäksi aikaa.

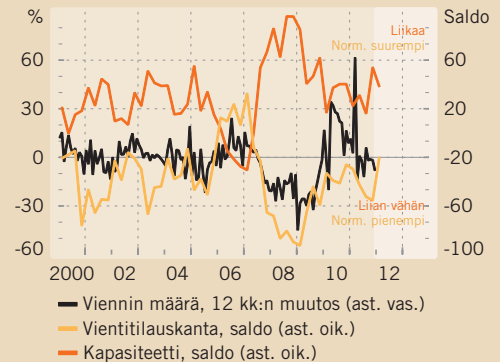
Rakentamisen odotetaan tänä vuonna supistuvan Euroopassa keskimäärin 0.3 prosenttia edellisvuodesta. Tsekin tasavallassa, Unkarissa,

Hintojen muutos

Vienti, tuotanto ja tilaukset

Vienti ja tuotanto, määrä 2005=100, kausitas.

Puolassa ja Slovakiassa rakentaminen kasvaa edelleen, mutta kasvutahti jää viimevuotista hitaammaksi. Ensi vuonna rakentaminen kääntyy 1.8 prosentin kasvuun Euroopassa. Korjausrakentaminen pysyy kuitenkin molempina vuosina suhteellisen vakaana.

JAPANI ON PUUTUOTETEOLLISUUDEN TÄRKEIN VIENTIMAA

Pohjois-Amerikassa korjausrakentamisen osuus sahatavaran loppukäytöstä on viime vuosina noussut 40 prosenttiin. Uusien asuntojen aloitukset ovat edelleen erittäin matalalla tasolla. Sa-

Keskeiset tunnusluvut

			% -muutos				Keskimäärin	
	2008	2009	2010	2011 *	2012 ^E	2013 ^E	2007→11	2012→16 ^E
Vienti	-19.9	-24.4	15.8	1.5	2.0	4.0	-7.2	4.0
Vientihinta	-5.3	-8.2	7.1	2.1	-2.0	-1.0	1.2	0.0
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	-21.1	-28.3	22.4	1.3	0.8	4.2	-7.0	3.3
- työpanos	-2.7	-13.4	-2.2	5.0	-1.1	-0.1	-3.0	0.2
- työn tuottavuus	-18.9	-17.1	25.2	-3.5	1.8	4.4	-2.9	3.1
siitä:								
- pääomavaltaituminen	1.0	1.6	0.0	-2.2	-0.6	-0.7	0.2	-0.8
- kokonaistuottavuus	-19.7	-18.4	25.2	-1.4	2.5	5.1	-3.0	3.9

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

Puutuoteteollisuuden hyödykevirrat vuonna 2010

PANOSKÄYTTÖ

Metsätalous
Liikenne
Tuonti
Muut panokset
Energia
Kauppa
Työvoimakustannukset
Pääomakustannukset

Sisäinen välituotekäyttö

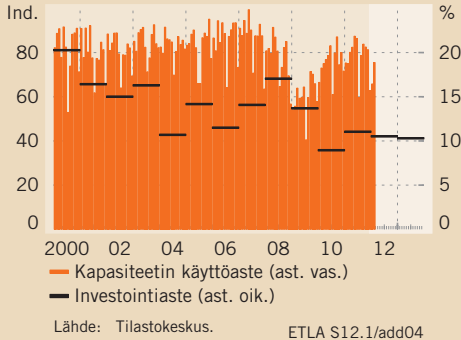
Puutuote-
teollisuus
5.6 mrd. EUR

TUOTOS

Paperiteollisuus
Muu teollisuus
Rakentaminen
Vienti
Muu käyttö

hatavarankysyntä on hitaasti elpymässä, mutta kulutus jää edelleen huomattavasti pienemmäksi kuin ennen taantumaa. Eniten sahatavaraa Yhdysvaltoihin vievät Kanada, Saksa ja Ruotsi.

Kapasiteetin käyttöaste ja investointiaste

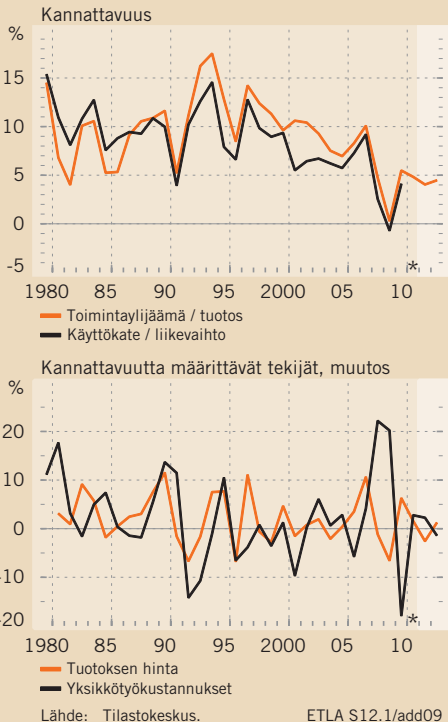

Japanin maanjäristyksen jälkeinen jälleenrakentamisen tarve on suuri. Sekä uudisrakentaminen että korjausrakentaminen kasvaa vielä tänä vuonna. Sahatavaran tuontitarve kasvaa siten edelleen tuntuvasti. Suomen puutavarateollisuuden vienti Japaniin kasvoi tammi-helmikuussa arvoltaan 8 prosenttia vuodentakaisesta.

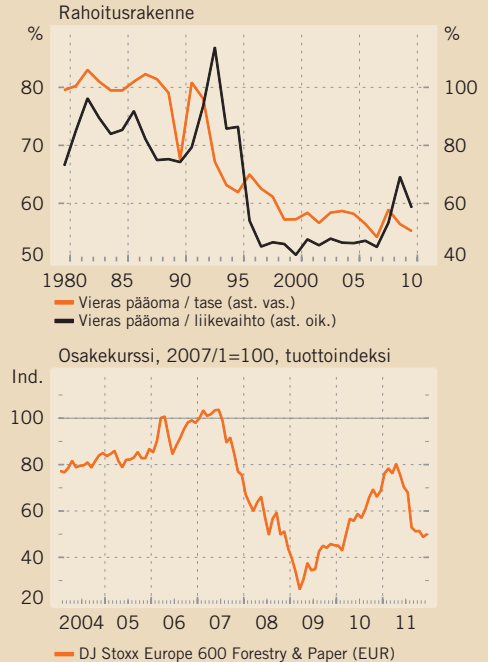
Japanin sahatavaran tuonnista noin 35 prosenttia tuli Euroopasta vuonna 2010. Ruotsi, Suomi ja Itävalta ovat ainoat Euroopan maat, jotka vievät merkittäviä määriä sahatavaraa Japaniin. Pohjois-Amerikka on Japanin suurin sahatavaran toimittaja, sen osuus Japanin tuonnista oli 42 prosenttia vuonna 2010.

Kiinassa sahatavaran kysyntä on viime vuosina kasvanut rajusti, koska sahatavaraa tarvitaan rakentamisessa, rakennustuotteiden valmistuk-

Kannattavuus

Rahoitusrakenne ja osakekurssi

Lähteet: Tilastokeskus, Bloomberg. ETLA S12.1/add10

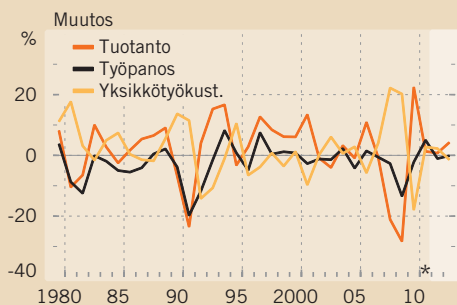
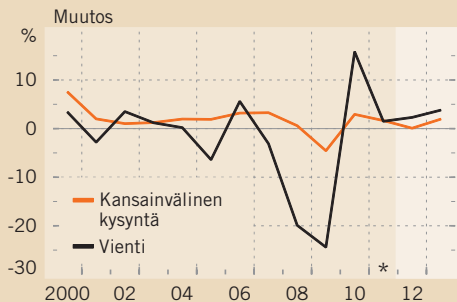
Kansainvälinen toimialakehitys, tuotannon määrä, 2003=100

Lähde: Bloomberg.

ETLA S12.1/add08

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus, OECD, Tullihallitus.

ETLA S12.1/add01

sessä ja huonekaluteollisuudessa. Kiina on yksi maailman suurimmista puuhuonekalujen vientimaista. Suurin osa Kiinan sahatavaran tuonnista tulee Venäjältä, Kanadasta, Uudesta-Seelannista ja Yhdysvalloista. Euroopan maiden sahatavaran vienti Kiinaan on melko vähäistä. Suomen vienti Kiinaan lisääntyi viime vuonna arvoltaan 40 prosenttia, Kiina oli alan vientimaista 18 sijalla.

Pohjois-Afrikka on viime vuosina noussut suomalaisen sahatavaran tärkeäksi vientialueeksi. Pitkällä aikavälillä nopea väestön kasvu Afrikassa lisää rakentamisen ja rakennusmateriaalien

Toimiala valmistaa sahatavaraa, vanereita ja puutuotteiden jatkojalosteita.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	3.6
bruttokansantuotteesta	0.8
tavaraviennistä	3.9

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2010.

Suurimmat yritykset vuonna 2010

Liikevaihto, milj. e Henkilöstö¹⁾

UPM - Metsä, sahat ja vaneri	1 868.0	5 472
Stora Enso Timber Oy	1 588.7	4 390
Metsäliiton Puutuoteteollisuus	902.0	2 703
Versowood Oy	213.8	672
Koskisen Oy	161.0	804

¹⁾ Globaali.

Vientiosuudet alueittain 2011, %

Japani	13.3	Eurooppa	64.4
Saksa	10.9	- EU27	56.4
Iso-Britannia	10.9	- Euroalue	34.9
Ranska	8.9	Pohjois-Amerikka	0.7
Ruotsi	5.4	Lähi- ja Keski-itä	5.6
Egypti	5.2	Kauko-itä	16.3
Alankomaat	4.9	Afrikka	12.5
Algeria	3.9		
Norja	3.2		
Tanska	2.8		

kysyntää. Panostukset infrastruktuuriin lisäävät puutuotteiden tarvetta lähivuosina. Egypti oli viime vuonna puutuoteteollisuutemme kuudenneksi tärkein kohdema ja Algeria oli kahdeksanneksi tärkein vientimaa.

PUUTAVARATEOLLISUUDEN VIENTIHINNAT LASKIVAT VUODEN ALUSSA

Tukin korkea hinta heikentää edelleen alan kustannuskilpailukykyä. Alenevat vientihinnat ja ylikapasiteetti lopputuotemarkkinoilla pahentavat lisäksi tilannetta. UPM on ilmoittanut sulkevensa tai myyvänsä muutaman tuotantoyksikön Suomessa tämän vuoden aikana.

Sahatavaran ja puutuotteiden viennin arvo kasvoi tammi-helmikuussa 11 prosenttia vuodentakaisesta. Vientihinnat laskivat samana aikana vajaan prosentin, joten alan vientimäärä kasvoi runsaat 10 prosenttia. ETLA arvioi maaliskuussa, että puutavarateollisuuden vienti kasvaa tänä vuonna noin 2 prosenttia ja ensi vuonna noin 4 prosenttia. Kotimaassa talonrakentaminen supistuu tänä vuonna noin 3 prosenttia, mikä heikentää tuntuvasti sahatavaran kotimaista kysyntää.

Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin mukaan puutavarateollisuuden tuotanto supistui tammi-maaliskuussa 2 prosenttia vuodentakaisesta. Puutavarateollisuuden tuotoksen arvioidaan kasvavan prosentin tänä vuonna, mutta ensi vuonna kasvuvauhti nousee 4 prosenttiin. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin ja kansantalouden tilinpidon mukaiset tuotokset poikkeavat jonkin verran toisistaan.

VENÄJÄLLE ON INVESTOITU PALJON

Alan suomalaisyritysten investoinnit suuntautuvat lähinnä Venäjälle ja muualle Itä-Eurooppaan. Venäjälle on investoitu jo yli miljardi euroa. Suuret yritykset Stora Enso, UPM-Kymmene ja Metsä-Botnia ovat perustaneet sahaja Venäjälle. UPM on investoinut kolmeen vanerin tuotantolinjaan Chudovossa, Venäjällä. Chudovon vaneritehdas perustettiin vuonna 1990 ja viimeksi sitä laajennettiin vuonna 2008. Suurin osa tehtaan tuotannosta, noin 75 prosenttia, menee Euroopan

markkinoille. Virossa UPM laajensi Otepään vaneritehdastaan vuonna 2008. Koskisen Oy käynnisti vuoden 2007 marraskuussa koivusahatavaran tuotantonsa Sheksnassa, Venäjällä.

VENÄJÄN ASETTAMAT PUUN VIENTITULLIT ALENEVAT WTO-JÄSENYYYDEN MYÖTÄ

Metsäteollisuus toi 2000-luvulla keskimäärin noin viidenneksen käyttämästään raakapuusta Venäjältä. Viime vuonna ulkomaisen puun osuus Suomen metsäteollisuuden puun hankinnasta (=markkinahakkuut + tuonti – vienti) oli 18 prosenttia. Venäläisen puun osuus puun hankinnasta oli 11 prosenttia. Suomeen tuodusta puusta 61 prosenttia oli viime vuonna peräisin Venäjältä. Latviasta tuotiin 16 prosenttia, Virossa 14 prosenttia, Ranskasta 3 prosenttia ja Ruotsista 2 prosenttia tuontipuun määrästä.

Venäjällä on yritetty edistää teollisia investointeja metsäsektorilla käyttämällä vientitulleja. Pyrkimyksenä on ollut tukea maan omaa metsäteollisuutta ja myös painostaa ulkomaisia yrityksiä siirtämään jatkojalostuskapasiteettiaan Venäjälle.

Venäläisen havupuun ja yli 15 cm läpimittaisen koivun vientitulleja korotettiin vähintään 15 euroon kuutiolta vuoden 2008 huhtikuusta alkaen. Venäjän hallitus lykkäsi vuoden 2009 joulukuussa vientitullien nostamista vuoden 2011 alkuun, jolloin havupuun vientitullin oli määrä nousta vähintään 50 euroon kuutiolta. Haavan, poppelin ja eukalyptuksen vientitullia aiottiin nostaa voimassaolevasta vähintään 5 eurosta kuutiolta 50 euroon kuutiometriltä. Venäjän hallitus kuitenkin päätti 29.12.2010 pitää puutullit vuoden 2010 tasolla. Myös lokakuussa 2011 Venäjän hallitus päätti olla nostamatta vientitulleja. Alle 15 cm läpimittaisen koivun tullittomuus jatkui.

Venäjän ja EU:n välisissä WTO-neuvotteluissa marraskuussa 2010 päätettiin, että puutullit eivät täysin poistu Venäjän WTO-jäsenyyden toteutuksessa, mutta lehtipuiden tullit laskevat noin neljäsosaan vuoden 2011 tasosta ja havupuiden tullit noin puoleen. WTO hyväksyi Venäjän jäsenekseen joulukuussa 2011. Jäsenyys astuu voimaan

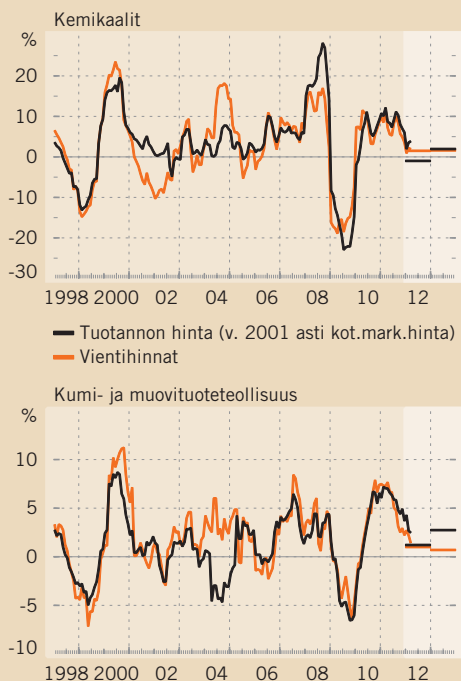
kuluvan vuoden elokuussa. Tukkipuun tuonti Venäjältä olisi tullut kannattamattomaksi, mikäli suunnitellut korotukset olisivat toteutuneet. Puutullien alentaminen edistää Venäjän ja Suomen välistä yhteistyötä ja siten myös Venäjän toivomia metsäteollisuusinvestointeja.

Kemianteollisuus

Toimialaluokituksen uudistamisen jälkeen kemianteollisuuden alatoimialojen tuotantotietoja ei ole enää saatavissa. Aikaisemmin tiedot julkaistiin erikseen esimerkiksi kemikaalien sekä kumi- ja muovituotteiden valmistuksesta. Koko kemianteollisuuden tuotanto lisääntyi tammi-maaliskuussa prosentin vuodentakaisesta.

EK:n toukokuussa julkistetun suhdannebarometrin mukaan kemianteollisuuden suhdannetilanne on parantunut. Suhdanteiden kohennusta odotti 14 prosenttia, eikä kukaan odottanut heikkenevää kehitystä. Henkilöstön määrän odotetaan pysyvän vakaana.

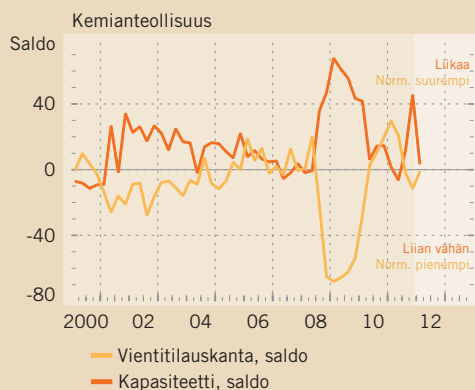
Hintojen muutos

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/adfgh07

Vienti, tuotanto ja tilaukset

Lähteet: Elinkeinoelämän keskusliitto, Tilastokeskus, Tullihallitus.

ETLA S12.1/adfgh02

Kemianteollisuuden uudet tilaukset ovat vahvassa kasvussa. Maaliskuussa uusien tilausten arvo kohosi peräti 18.2 prosenttia viimevuotisesta ja tammi-maaliskuussa uusien tilausten arvo oli 14.7 prosenttia edellisvuotista suurempi.

Arvioimme maaliskuussa, että kemianteollisuuden vienti kasvaa tänä vuonna 5 prosenttia ja ensi vuonna 3 prosenttia. Ennustemme mukaan tuotanto kasvaa tänä vuonna 3 prosenttia, ja ensi vuonna kasvuvauhti hidastuu 2 prosenttiin.

KEMIKAALIEN VALMISTUS

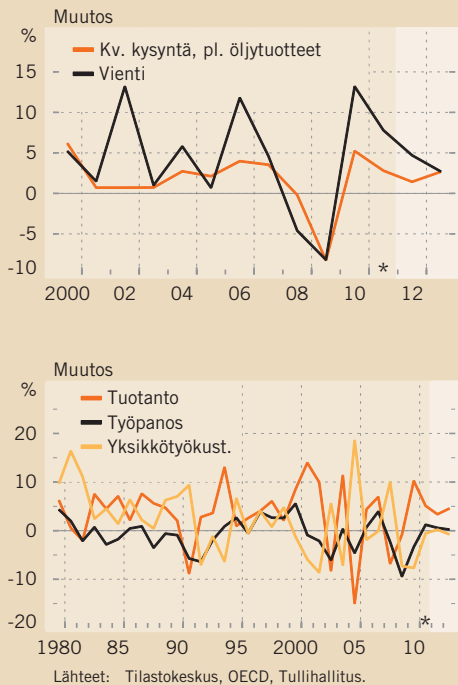
Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden viennin arvo kohosi kuluvaan vuoden tammi-helmikuussa 3 prosenttia vuotta aikaisemmasta. Lääkeaineiden ja lääkkeiden viennin arvo sen sijaan väheni 14 prosenttia.

Paperiteollisuuskemikaalien kysyntä jää viimevuotista pienemmäksi. Paperiteollisuuden vienti jää tänä vuonna heikoksi, joten paperiteollisuuskemikaalien kysyntä vähenee. Sellu- ja paperitehtaat ovat peruskemikaalien suurin asiakasryhmä. Alan kemikaaleista suurin osa myydään kotimaahan.

Talonrakentaminen supistuu tänä vuonna, joten maalien kotimainen kysyntä vaimenee. Maali- ja väriteollisuuden vienti Venäjälle ja Baltiaan hidastui jo ennen globaalia talouskriisiä paikallisen tuotannon lisääntymisen myötä. Myös suomalaiset maalien valmistajat ovat investoineet ulkomaisiin tuotantolaitoksiin, muun muassa Venäjälle, Ruotsiin, Puolaan ja Kiinaan. Suomessa maalin vuosikulutus asukasta kohden on noin 12 litraa, Venäjällä noin 4 litraa, Puolassa noin 11 litraa, Baltian maissa noin 7–11 litraa ja Kiinassa noin 1.3 litraa.

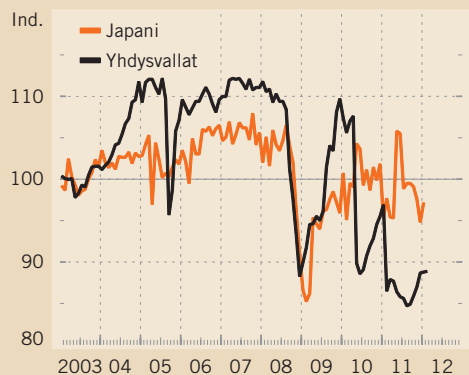
Koneiden ja laitteiden tuotanto lisääntyy 5 prosenttia sekä tänä että ensi vuonna. Metallituotteiden tuotanto kohoaa tänä vuonna 4 ja ensi vuonna 6 prosenttia. Teollisuuspinnoitteiden kysyntänäkymät ovat siten hyvät.

Kysyntä, vienti ja tuotanto

ETLA S12.1/adfgh01

Kansainvälinen toimialakehitys, tuotannon määrä, 2003=100

Lähde: Bloomberg.

ETLA S12.1/adfgh08

ÖLJYTUOTTEIDEN VALMISTUS

Öljytuotteiden viennin arvo kasvoi kuluvaan vuoden tammi-helmikuussa 33 prosenttia edellisvuodesta. ETLAn arvion mukaan hinnat nousivat samaan aikaan keskimäärin 20 prosenttia, joten alan vientimäärä lisääntyi 12 prosenttia.

Euroopassa öljyn kysyntä vähenee tänä vuonna. International Energy Agencyn mukaan maailman öljyn kysynnän kasvu hidastui viime vuonna 0.9 prosenttiin edellisvuodesta. Tänä vuonna koko maailman öljyn kysynnän arvioidaan kasvavan niinkään 0.9 prosenttia.

Keskeiset tunnusluvut

			% -muutos				Keskimäärin	
	2008	2009	2010	2011 *	2012 ^E	2013 ^E	2007→11	2012→16 ^E
Vienti	-4.6	-8.2	13.2	7.8	5.0	3.0	2.2	3.0
Vientihinta	13.0	-19.6	14.3	14.2	5.0	1.0	4.3	2.0
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	-6.8	-0.8	10.2	5.1	3.4	4.6	2.7	3.8
- työpanos	-2.3	-9.4	-3.3	1.2	0.6	0.2	-2.1	0.5
- työn tuottavuus	-4.6	9.5	14.1	3.8	2.8	4.3	5.1	3.3
siitä:								
- pääomavaltaituminen	1.9	6.4	1.7	-1.7	-1.2	-0.8	2.1	-0.8
- kokonaistuottavuus	-6.4	2.9	12.1	5.6	4.0	5.2	3.0	4.2

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

Kemianteollisuuden hyödykevirrat vuonna 2010

PANOSKÄYTTÖ

Liikenne

Muut palvelut

Tuonti

Muu panoskäyttö

Työvoimakustannukset

Pääomakustannukset

Kemianteollisuus
18.5 mrd. EUR

Sisäinen väliuotetekäyttö

TUOTOS

Maatalous

Paperiteollisuus

Rakentaminen

Liikenne

Muut palvelut

Vienti

Kulutus

Muu käyttö

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

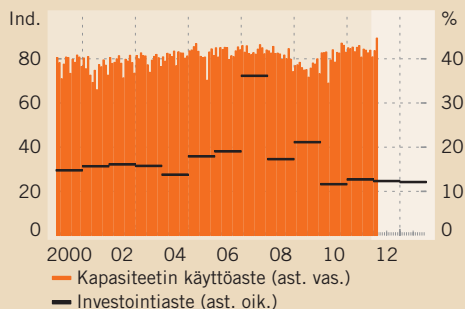
ETLA S12.1/a13e

OECD-maiden öljyn kysyntä vähenee tänä vuonna prosenttiin. Ison-Britannian kysyntä supistuu 3.2 prosenttia viimevuotisesta. Ranskassa kysyntä vähenee 2 prosenttia, Italiassa 12 prosenttia ja Espanjassa vajaat 9 prosenttia. Yhdysvalloissa öljyn kysyntä vähenee tänä vuonna runsaan prosentin. Venäjällä sen sijaan öljytuotteiden kulutus kasvaa 3.4 prosenttia, ja Kiinassa kysyntä nousee 4.1 prosenttia.

Kansainvälisten ennusteiden mukaan raakaöljyn tuotanto vähenee lähivuosina Euroopassa. Venäjän tuotanto pysyy ennallaan, mutta Norjan ja Ison-Britannian tuotanto vähenee. Viime vuonna suurimmat tuottajamaat olivat Venäjä, Saudi-Arabia, USA, Kiina ja Iran. Koko maailmassa on 662 öljynjalostamoa, joista 118 sijaitsee Euroopassa. EU-maista eniten jalostamokapasiteettia on Sak-

sassa, Italiassa, Ranskassa, Isossa-Britanniassa ja Espanjassa.

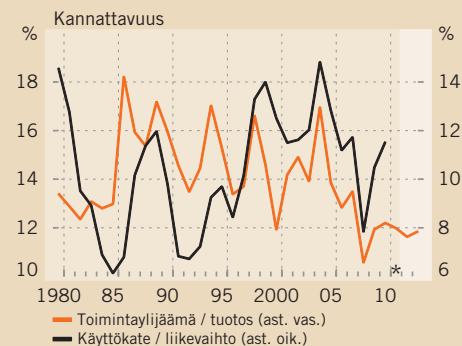
Kapasiteetin käyttöaste ja investointiaste

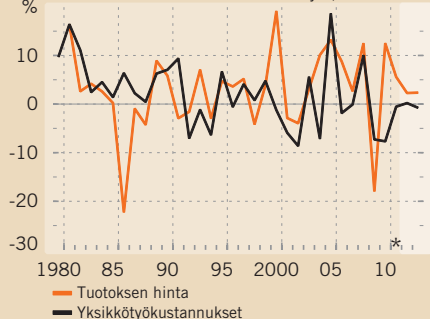
Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/adfgh04

Kannattavuus

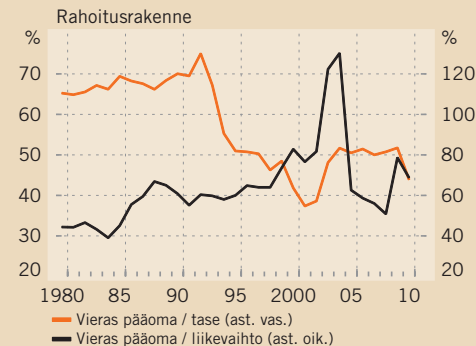
Kannattavuutta määrittävät tekijät, muutos

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/adfgh09

Rahoitusrakenne ja osakekurssit

Osakekurssit, 2007/1=100, tuottoindeksit

Lähteet: Tilastokeskus, Bloomberg.

ETLA S12.1/adfgh10

Suomessa jalostetun bensiinin tärkeimmät vientimarkkinat olivat viime vuonna Kanada, Ruotsi ja Yhdysvallat, joiden osuus bensiinin viennistä oli 73 prosenttia. Rikittömien puhtaiden liikenteen polttoaineiden, erityisesti dieselin, kysyntä on kasvanut Euroopassa nopeasti, koska dieselhenkilöautojen osuus uusista henkilöautoista kohoaa. Dieselin tärkeimmät vientimaat olivat viime vuonna Ruotsi, Saksa ja Tanska, joiden osuus oli 71 prosenttia.

Biopolttoaineiden käytön odotetaan lisääntyvän kaikilla kehittyneillä markkinoilla. Euroopan unionin tavoitteena onkin biopolttoaineiden roolin kasvattaminen. EU:n uusiutuvan energian direktiivin mukaan uusiutuvan energian osuuden liikenteen energiankäytössä tulisi olla 10 prosenttia vuoteen 2020 mennessä. Suomen valtio on asettanut tavoitteen, että osuus olisi 20 prosenttia. Eurooppa on maailman suurin uusiutuvan dieselin markkina. EU:ssa biodieselin suurimmat markkinat ovat toistaiseksi Saksassa, Ranskassa ja Italiassa.

KUMI- JA MUOVITUOTTEIDEN VALMISTUS

Kumi- ja muovituotteiden viennin arvo kohosi kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 8 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Vientimäärä nousi 5 prosenttia, sillä vientihinnat nousivat vajaat 3 prosenttia. Kumi- ja muovituotteiden viennistä vajaat 70 prosenttia on muovituotteiden vientiä.

Kumituotteet voidaan jakaa kolmeen ryhmään, jotka ovat renkaat, tekniset kumituotteet ja kumijalkineet. Alan tuotannosta kaksi kolmasosaa menee vientiin. Tärkein asiakasryhmä on ajoneuvoja valmistava teollisuus. Uusien kumirenkaiden osuus kumituotteiden viennistä on noin kolme neljäsosaa. Tammi-helmikuussa uusien kumirenkaiden viennin arvo nousi 22 prosenttia vuodentakaisesta. Ruotsi, Norja, Venäjä, Saksa ja Yhdysvallat olivat tärkeimmät vientimaat. Vienti Venäjälle lisääntyi merkittävästi.

Muovituotteiden kysyntä kasvaa tänä vuonna viimevuotista hitaammin. Muovituoteteollisuuden tuotannon rakenne on viime vuosina muuttunut,

Toimiala valmistaa kemikaaleja ja kemiallisia tuotteita, öljytuotteita sekä kumi- ja muovituotteita.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	11.6
bruttokansantuotteesta	2.5
tavaraviennistä	19.8

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2010.

Suurimmat yritykset vuonna 2010

	Liikevaihto, milj. e	Henkilöstö
Neste Oil Oyj	11 892.0	5 030
Kemira Oyj	2 160.9	5 610
Nokian Renkaat Oyj	1 058.1	3 340
Orion Oyj	849.9	3 140
Uponor Oyj	749.2	3 220

Vientiosuudet alueittain 2011, %

Ruotsi	19.7	Eurooppa	81.3
Venäjä	12.6	- EU27	62.1
Alankomaat	8.0	- Euroalue	28.9
Saksa	7.4	Pohjois-Amerikka	10.6
Belgia	6.0	Lähi- ja Keski-itä	0.7
Yhdysvallat	5.5	Kauko-itä	5.0
Kanada	5.1		
Iso-Britannia	3.7		
Puola	3.3		
Tanska	3.2		

kun elektroniikan muovikomponentteja valmistavat suuret yritykset ovat siirtäneet tuotantoaan ulkomaille. Kuten monilla muillakin aloilla, tuotanto on kannattavampaa alemman kustannustason maissa.

Muovilaattojen, -levyjen, -putkien ja -profiilien osuus muovituotteiden viennistä on noin 60 prosenttia. Muovipakkausten osuus viennistä on 5 prosenttia ja rakennusmuovien osuus niinkään 5 prosenttia. Muiden muovituotteiden osuus on noin 30 prosenttia.

Rakentamisessa tarvittavien putkien ja muiden muovisten rakennustarvikkeiden kysyntänäkymät

jäävät tänä vuonna heikoiksi, kun talonrakentaminen supistuu 2 prosenttia.

Vähittäiskauppa ja elintarviketeollisuus käyttävät runsaasti muoviteollisuuden tuottamia pakkaus-

materiaaleja. Vähittäiskaupan tuotannon kasvu hidastuu 2 prosenttiin tänä vuonna. Elintarviketeollisuuden tuotanto lisääntyy runsaan prosentin. Muovisten pakkausmateriaalien kysyntä jää siten viimevuotista heikommaksi. Ensi vuonna kysyntä vahvistuu.

Elintarviketeollisuus

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN KUSTANNUKSET NOUSEVAT TÄNÄ VUONNA VIIMEVUOTISTA VÄHEMMÄN

Elintarviketeollisuus on Euroopan suurin ja eniten työllistävä teollisuudenala. Suomessa sen osuus teollisuustoimialojen tuotoksesta on alle kymmenen prosenttia. Koko elintarvikeketju työllistää noin 12 prosenttia työllisestä työvoimasta.

EU:n laajentuminen on kiristänyt elintarvikemarkkinoiden kilpailua ja lisännyt tuontia halpojen tuotantokustannusten maista. Myynnissä olevista jalostetuista elintarvikkeista ulkomaisten tuotteiden osuus on noin 20 prosenttia.

Elintarviketuonnin arvo oli viime vuonna 2 739 miljoonaa euroa, eli 10 prosenttia edellisvuotista suurempi. Juomien tuonti lisääntyi 5 prosenttia ja oli 394 miljoonaa euroa. Tärkeimmät tuontituotteet olivat alkoholijuomat, hedelmät, raakakahvi, juusto, vihannekset ja tuore kala. Eniten elintarviketeollisuuden tuotteita tuodaan Saksasta, Ruotsista, Alankomaista, Ranskasta, Brasiliasta ja Tanskasta.

Suomen elintarviketeollisuuden kolme suurinta alaa ovat lihanjalostus, meijeriteollisuus ja juoma-

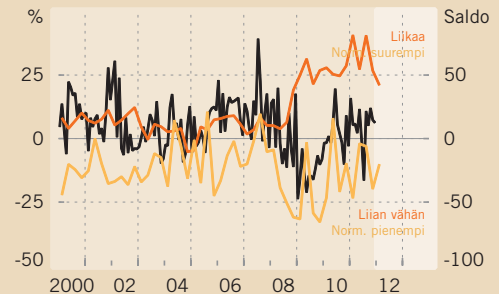
teollisuus. Runsaat puolet tuotannon bruttoarvosta muodostuu näillä aloilla. Kahdella suurimmalla lihateollisuuden yrityksellä, Atrialla ja HKScanilla, on tuotantoa Ruotsissa ja Baltiassa. HKScanilla on tuotantoa myös Puolassa ja Tanskassa. Puolassa alan yrityksiä on hyvin paljon ja puolalaiset yritykset ovat enimmäkseen pieniä. Atrialla on kaksi tuotantolaitosta Virossa ja se on laajentanut toimintaansa Venäjällä. Toinen lihavalmistetehdas avattiin Pietarissa vuonna 2010. Suurin osa tuotannosta on keskitetty uuteen tehtaaseen. Venäjä on maailman suurin lihan nettotuojia. Lihan kysyntä kasvaa enenmmän kuin maan oma tuotanto. Kansainvälisiä lihanjalostusteollisuuden

Hintojen muutos

Vienti, tuotanto ja tilaukset

Vienti ja tuotanto, määrä 2005=100, kausitas.

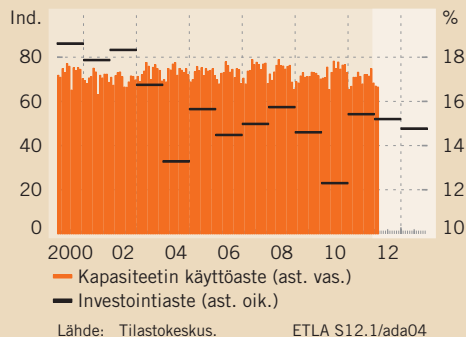

— Vientimäärä, 12 kk:n muutos (ast. vas.)
— Vientitilaukset, saldo (ast. oik.)
— Kapasiteetti, saldo (ast. oik.)

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA S12.1/ada02
Tullihallitus, Elinkeinoelämän keskusliitto.

toimijoita on vain vähän Venäjällä, ja Atria on niistä suurin.

Kapasiteetin käyttöaste ja investointiaste

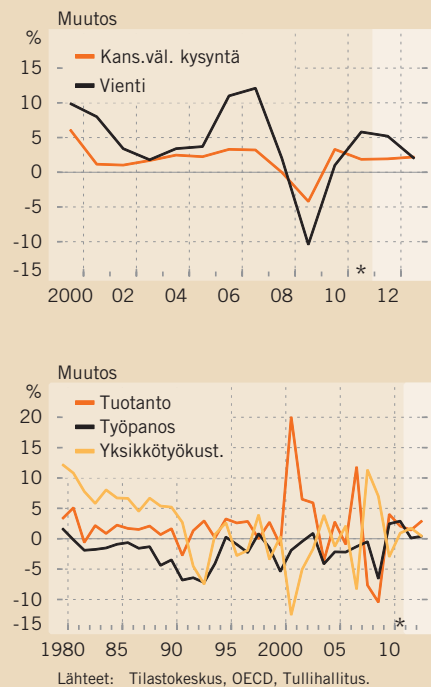

Elintarviketeollisuusliiton helmikuussa tekemän selvityksen mukaan elintarviketeollisuuden kustannukset kohosivat viime vuonna keskimäärin 7.1 prosenttia edellisvuodesta. Kustannusten arvioidaan nousevan tänä vuonna keskimäärin 4.7 prosenttia. Kuljetuskustannukset nousevat 6 prosenttia. Energiakustannukset ja raaka-aineiden kustannukset nousevat keskimäärin 5.1 prosenttia. Vastaajista lähes viidennes arvioi, että yritysten kannattavuus heikkenee tänä vuonna. Yrityksistä 40 prosenttia odottaa, että kannattavuus paranee. Yritysten investoinnit kotimaassa ovat yhä kasvussa.

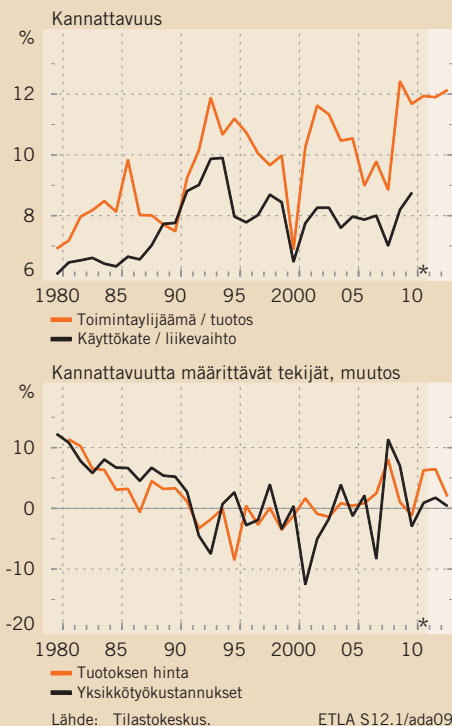
RUOAN ARVONLISÄVERO NOUSEE ENSI VUODEN ALUSTA 14 PROSENTTIIN

Inflaation hillitsemiseksi hallitus päätti alentaa elintarvikkeiden yleisen arvonlisäverokannan 17 prosentista 12 prosenttiin lokakuun alusta 2009.

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Kannattavuus

Mietojen alkoholijuomien arvonlisäverokanta pysyi edelleen 22 prosentissa.

Ravintola- ja henkilöstöruokailun arvonlisävero alennettiin kaupparuoan veron tasolle heinäkuussa 2010. Samalla kun ravintolaruoan arvonlisäve-

ro laskettiin 22 prosentista samaan verokantaan kuin kaupparuoka, kaikkia alv-kantoja nostettiin yhdellä prosenttiyksiköllä. Hallitus on maaliskuun kehysriihessään sopinut ruoan arvonlisäveron korottamisesta yhdellä prosenttiyksiköllä 1.1.2013 alkaen.

Keskeiset tunnusluvut

	% -muutos						Keskimäärin	
	2008	2009	2010	2011*	2012 ^E	2013 ^E	2007→11	2012→16 ^E
Vienti	2.0	-10.4	1.0	5.8	4.5	2.0	1.8	3.0
Vientihinta	6.9	-1.1	9.2	5.4	2.0	1.0	4.1	1.0
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	-7.7	-10.4	4.0	2.1	1.4	2.9	-0.4	2.4
- työpanos	-0.5	-6.6	2.5	2.9	0.1	0.4	-0.7	0.9
- työn tuottavuus	-7.2	-4.2	1.5	-0.8	1.3	2.5	0.5	1.5
siitä:								
- pääomavaltuutuminen	0.3	2.8	-1.4	-1.6	-0.3	-0.5	0.1	-0.5
- kokonaistuottavuus	-7.5	-6.8	3.0	0.8	1.7	3.0	0.4	2.1

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

Elintarviketeollisuuden hyödykevirrat vuonna 2010

PANOSKÄYTTÖ

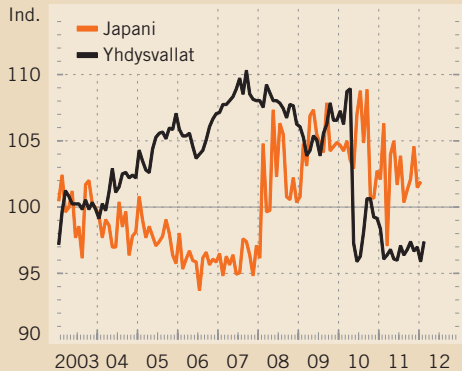
TUOTOS

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

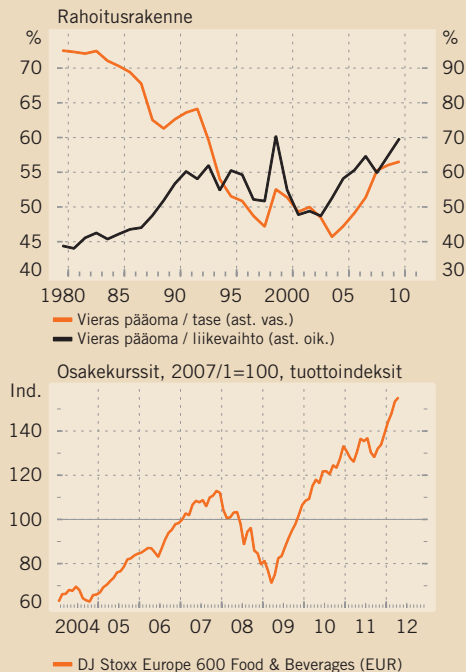
ETLA S12.1/a13a

Kansainvälinen toimialakehitys, tuotannon määrä, 2003=100

EU27-maissa elintarvikkeiden arvonlisäverokanta vaihteli vuoden 2012 alussa 25 prosentin ja 0 prosentin välillä. Tanskassa verotus on jo kauan ollut kirein, 25 prosenttia. Romanian arvonlisävero on 24 prosenttia, Latvian 22 prosenttia ja Liettuan 21 prosenttia. Bulgarian, Viron ja Slovakian arvonlisävero on 20 prosenttia. Unkarin on 18, Suomen ja Kreikan 13 prosenttia ja Ruotsin 12 prosenttia. Muissa EU-maissa vero on 0–10 prosenttia. Nollaverokanta on käytössä Isossa-Britanniassa, Irlannissa ja Maltalla. Useimmissa Euroopan maissa lähtökohtana on ollut, että ruokaa ei veroteta ollenkaan tai sitä verotetaan vain kevyesti.

Rahoitusrakenne ja osakekurssit

Toimialan merkittävimmät alatoimialat ovat lihanjalostus, leipomotuotteet, mallas- ja virvoitusjuomat sekä maidonjalostus.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	7.8
bruttokansantuotteesta	1.7
tavaraviennistä	2.3

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2010.

Suurimmat yritykset vuonna 2010

	Liikevaihto, milj. e	Henkilöstö
HK-Scan Oyj	2 113.9	7 490
Valio Oy	1 822.2	4 400
Oy Karl Fazer Ab	1 513.6	14 300
Atria Yhtymä Oyj	1 300.9	5 810
Paulig Oy	767.6	1 930

Vientiosuudet alueittain 2011, %

Venäjä	28.8	Eurooppa	85.2
Ruotsi	17.6	- EU27	52.1
Viro	9.4	- Euroalue	22.0
Puola	3.1	Pohjois-Amerikka	3.5
Yhdysvallat	3.1	Lähi- ja Keski-itä	1.5
Iso-Britannia	3.0	Kauko-itä	7.7
Kiina	2.7		
Saksa	2.7		
Norja	2.6		
Ranska	2.1		

Oluen korkea valmistevero heikentää Suomen panimoalan toimintaedellytyksiä ulkomaisiin kilpailijoihin nähden. Suomen panimoteollisuus on siksi jo usean vuoden ajan vaatinut olutveron puolittamista. Hallitus päinvastoin nosti oluen, siiderin ja long drink -juomien alkoholiveroa 15 prosenttia vuoden 2012 alusta. Suomen olutveroa korotettiin edellisen kerran 10 prosenttia lokakuussa 2009. Korotuksen jälkeen Suomen vero on 1.44 eur/l (olut, joka sisältää 5 % alkoholia) ja siten EU-maiden korkein. Pohjoismaat ja Iso-Britannia ovat perinteisesti olleet kireitä alkoholiverottajia. Isossa-Britanniassa olutvero on nyt 1.04 eur/l, Ruotsissa 0.87 eur/l ja Irlannissa 0.75 eur/l. Sloveniassa olutvero on 0.48 eur/l, Tanskassa 0.41 eur/l, Alankomaissa 0.33 eur/l, Kreikassa 0.31 eur/l, Italiassa 0.28 eur/l ja Virossa 0.27 eur/l. Saksassa, Bulgariassa ja Romaniassa olutvero on vain 0.09 eur/l. EU:n minimivero on 0.09 eur/l.

Matkustajatuonti vapautettiin vuonna 2004 ja sen seurauksena oluen tuonti kohosi merkittävästi 37.8 miljoonaan litraan. Veronalennuksilla matkustajatuonti käännettiin laskuun, mutta se kääntyi uudestaan kasvuun vuoden 2008 alussa. Vuonna 2009 oluen yksityinen matkailijatuonti oli gallup-tutkimusten mukaan 26.3 miljoonaa litraa. Vuonna 2010 tuonti laski 24.4 miljoonaan litraan ja vuonna 2011 se oli 24.5 miljoonaa litraa. Kotimaanmyynti oli vuonna 2011 455.1 miljoonaa litraa.

Vähittäiskauppojen oluen kampanjatarjoukset ovat viime vuosina hillinneet matkustajatuonnin kasvua Virossa, mutta panimoiden kannattavuus kärsii. Alan yritysten mukaan olutveroa tulisi laskea lähemmäksi Viron tasoa, jotta kilpailuasema paranisi. Vaikka Viro nostaisikin alkoholiverojaan, maidemme välinen veroero pysyy huomattavana ja matkustajatuonti jatkuu. Korkeat valmisteverot houkuttelevat panimoteollisuutta siirtämään toimintaa Suomesta edullisemman verotuksen maihin, esimerkiksi Baltian maihin.

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN VIENTI KIINAAN KASVOI VIIME VUONNA VOIMAKKAASTI

Elintarviketeollisuusliiton mukaan teollisten elintarvikkeiden osuus elintarvikkeiden viennistä laski 80.9 prosenttiin vuonna 2011. Maataloustuotteiden kuten kauran, ohran, vehnän ja kalan osuus nousi 16.9 prosenttiin. Rehujen osuus laski 2.2 prosenttiin. Elintarviketeollisuuden viennin arvo oli vuonna 2011 1 316 miljoonaa euroa ja se oli 10 prosenttia edellisvuotista suurempi. Alan tärkeimmät vientituotteet olivat juusto, alkoholi juomat, voi, sianliha, sokerikemian tuotteet, suklaa ja kahvi. Vuonna 2011 Suomen elintarviketeollisuuden viennistä (ml. juomat ja tupakka) 56 prosenttia meni Venäjälle, Ruotsiin ja Viroon. Venäjälle ja Ruotsiin viedään enimmäkseen maitovalmisteita. Viroon viedään paljon juomia.

Teollisten elintarvikkeiden vienti Venäjälle oli viime vuonna arvoltaan 379 miljoonaa euroa, ja sen osuus elintarviketeollisuuden viennistämme oli 29 prosenttia. Elintarvikkeiden vienti Venäjälle lisääntyi arvoltaan 8 prosenttia vuodentakaisesta, vienti Ruotsiin 15 prosenttia ja Viroon 14 prosenttia. Vienti Isoon-Britanniaan kasvoi 7 prosenttia ja Kiinaan 24 prosenttia. Vienti Yhdysvaltoihin, Norjaan ja Ranskaan supistui.

TOIMIALAN TUOTANTO KASVAA TÄNÄ VUONNA VIIMEVUOTISTA HITAAMMIN

Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan viennin arvo kohosi tammi-helmikuussa 10 prosenttia viime vuoden vastaavasta jaksosta. Vientihinnat nousivat vajaat 7 prosenttia, ja vientimäärä kasvoi runsaat 3 prosenttia. ETLA arvioi maaliskuussa, että elintarviketeollisuuden vienti kasvaa tänä vuonna noin 5 prosenttia ja ensi vuonna 2 prosenttia. Teollisuustuotannon volyymi-indeksin mukaan toimialan tuotanto lisääntyi tammi-maaliskuussa runsaan prosentin vuodentakaisesta. Tuotanto kotimaassa kasvanee tänä vuonna prosentin ja ensi vuonna 3 prosenttia. Suurin osa alan tuotannosta jää kotimaahan.

Tekstiili-, vaatetus-, nahka- ja kenkäteollisuus

SUOMALAISIA VAATEMERKKEJÄ VALMISTETAAN VIROSSA JA KAUKOIDÄSSÄ

EU:n tuottajien kannalta kahdeksan herkimmän tuoteryhmän tuontia Kiinasta valvottiin vielä vuonna 2008. Kiina käytti vientilisenssejä, ja EU:n jäsenmaat seurasivat tuontia tuontilisenssien avulla. Tuonnin määrää ei rajoitettu, tarkoituksena oli vain seurata teva-kaupan kehittymistä Kiinan ja EU:n välillä. Vuonna 2009 kiinalaisten vaatteiden ja tekstiilien tuonti vapautettiin kokonaan valvonnasta.

EU-maista varsinkin Italian, Portugalin ja Ranskan tuotanto kärsii Kiinan kaupan tuontirajoitusten poistamisesta.

Suomessa tekstiili- ja vaatetus-teollisuus on jo aiemmin sopeutunut kasvavaan kilpailuun. Yhdysvallat, Turkki, Etelä-Afrikka ja Brasilia ovat suojanneet omaa tekstiili- ja vaate-tuotantoaan vastaavilla tuontikiintiöjärjestelmillä.

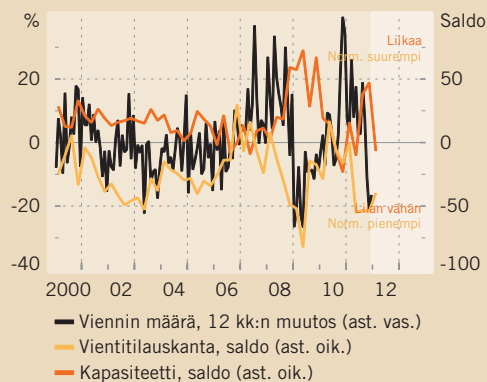
EU-maista Italia on ylivoimaisesti suurin tekstiilien ja vaatteiden tuottajamaa. Ranskan ja Saksan tuotanto on alle puolet Italian tuotannon arvosta. Bulgaria, Portugali, Liettua, Romania ja Viro ovat asukasta kohti alan suurimmat työllistäjät.

Suomessa tekstiilien valmistus on vaatteiden valmistusta merkittävämpää, ja tekstiiliteollisuuden tuotannosta erikoistekstiilien osuus on yli puolet. Suurin osa teva-teollisuuden tuotannosta menee vientiin. Suomalaisen vaatetusteollisuuden tuotannosta vain noin kymmenesosa on Suomessa. Kotimaisia tavaramerkkejä tuotetaan muun muassa Virossa ja Kauko-idässä.

FINPRON keräämien tietojen mukaan vaatevalmistuksen työvoimakustannukset olivat vuonna 2007 Saksassa 26.18 eur/h (sis. sosiaalimaksut), Suomessa 23.76 eur/h, Yhdysvalloissa 17.09 eur/h, Virossa 6.26 eur/h, Puolassa 4.29 eur/h,

Vienti, tuotanto ja tilaukset

Vienti ja tuotanto, määrä 2005=100, kausitas.

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA S12.1/adbc02
Tullihallitus, Elinkeinoelämän keskusliitto.

Hintojen muutos

Tekstiilit ja vaatteet

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/adbc07

Venäjällä 1.37 eur/h, Kiinassa 0.75 eur/h, Intiasa 0.35 eur/h, Sri Lankassa 0.30 eur/h ja Bangladeshissa 0.15 eur/h. Kansainvälisesti tunnettuja vaatemerkkejä valmistetaan muun muassa Intiassa, Bangladeshissa ja Sri Lankassa.

VAATTEIDEN JA TURKISTEN VIENTI KASVOI VIIME VUONNA ENITEN

Tevanake-tuotteita vietiin viime vuonna 731 miljoonan euron arvosta. Tekstiilien viennin arvo oli 262 miljoonaa euroa, vaatteiden ja turkisten 290

Keskeiset tunnusluvut

			% -muutos				Keskimäärin	
	2008	2009	2010	2011*	2012 ^E	2013 ^E	2007→11	2012→16 ^E
Vienti	-4.6	-16.9	7.9	7.6	0.0	2.0	-0.2	1.0
Vientihinta	1.9	-5.1	1.9	8.3	4.0	1.0	1.4	1.0
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	-0.2	-20.9	7.3	4.1	-0.2	3.4	-3.7	1.6
- työpanos	-9.2	-7.7	-2.1	4.3	-4.6	2.4	-4.4	-0.5
- työn tuottavuus	9.9	-14.3	9.6	-0.2	4.6	0.9	1.1	2.1
siitä:								
- pääomavaltuistuminen	1.2	-0.1	-2.2	-5.4	-2.0	-4.2	-1.1	-2.8
- kokonaistuottavuus	8.6	-14.2	12.1	5.5	6.7	5.3	2.3	5.0

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

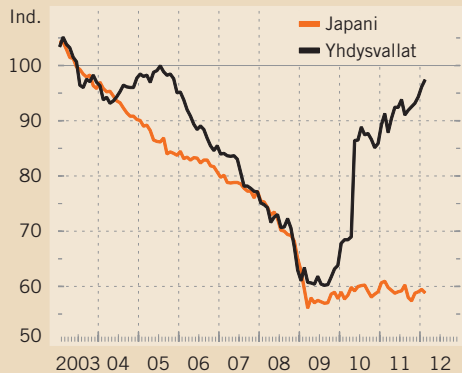
Tevanake-teollisuuden hyödykevirrat vuonna 2010

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S12.1/a13b

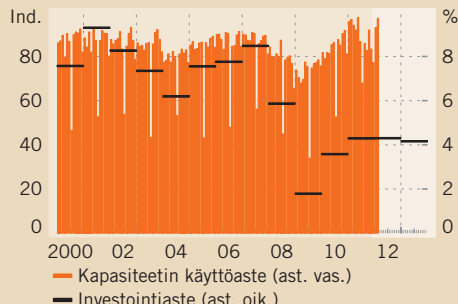
Kansainvälinen toimialakehitys, tuotannon määrä, 2003=100

Lähde: Bloomberg.

ETLA S12.1/adbc08

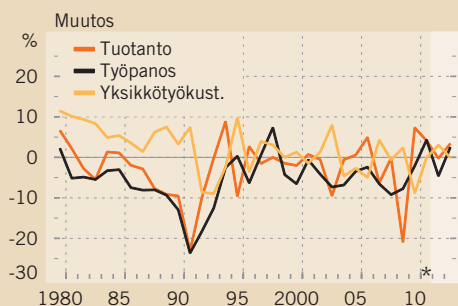
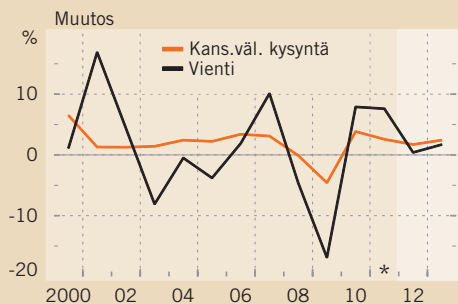
Kapasiteetin käyttöaste ja investointiaste

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/adbc04

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus, OECD, Tullihallitus.

ETLA S12.1/adbc01

Toimialan tärkeimmät tuotteet ovat turkisnahat, lasikuitutuotteet, kuitukankaat sekä sairaala- ja hygieniatekstiilit.

Toimialan osuus Suomen¹⁾ %

teollisuuden jalostusarvosta	1.2
bruttokansantuotteesta	0.3
tavaraviennistä	1.2

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2010.

Suurimmat yritykset vuonna 2010

	Liikevaihto ¹⁾ , milj. e	Henkilöstö ¹⁾
L-Fashion Group Oy	249.3	1 810
Metso, Kudokset (ent. Tamfelt)	148.0	—
Marimekko Oyj	73.3	376
Nanso Group Oy	67.0	663

¹⁾ Globaali.

Vientiosuudet alueittain 2011, %

Venäjä	19.7	Eurooppa	88.1
Ruotsi	13.8	- EU27	62.0
Saksa	12.4	- Euroalue	36.6
Viro	10.0	Pohjois-Amerikka	4.1
Yhdysvallat	3.5	Lähi- ja Keski-itä	0.3
Norja	3.5	Kauko-itä	5.3
Alankomaat	3.3		
Ranska	2.7		
Iso-Britannia	2.5		
Latvia	2.3		

miljoonaa euroa ja nahkan ja nahkatuotteiden 179 miljoonaa euroa.

Tekstiilien vienti kasvoi vuonna 2011 arvoltaan 4 prosenttia vuodentakaisesta. Vienti Eurooppaan lisääntyi 6 prosenttia, sen osuus oli 76 prosenttia koko tekstiiliviennistä. Toimitukset Pohjois-Amerikkaan supistuivat 7 prosenttia ja niiden osuus oli vajaat 10 prosenttia. Vienti Aasiaan sen sijaan lisääntyi arvoltaan 11 prosenttia, sen osuus oli vajaat 9 prosenttia. Tekstiilien viennistämme Saksan osuus oli vajaat 15 prosenttia, Venäjän runsaat 9, Ruotsin vajaat 9, Yhdysvaltojen 8 ja Viron 6 prosenttia.

Vaatteiden ja turkisten vienti kasvoi viime vuonna arvoltaan 19 prosenttia edellisvuodesta. Vienti Eurooppaan lisääntyi 17 prosenttia ja sen osuus alan viennistä oli 96 prosenttia. Toiseksi suurin markkina-alue oli Aasia (pl. Keski- ja Lähi-itä) 3 prosentin osuudella, vienti sinne lisääntyi 84 prosenttia edellisvuodesta. Pohjois-Amerikan osuus oli vajaa prosentti, ja toimitukset alueelle lisääntyivät 63 prosenttia. Vaatteiden ja turkisten viennistämme Venäjän osuus oli 33 prosenttia, Saksan 14, Viron 11, Ruotsin vajaat 9 ja Latvian 3 prosenttia.

Nahan ja nahkatuotteiden vienti lisääntyi viime vuonna 14 prosenttia edellisvuodesta. Tärkein markkina-alue oli Eurooppa 94 prosentin osuu-

della, vienti Euroopan maihin kasvoi 15 prosenttia. Vienti Aasiaan lisääntyi arvoltaan 5 prosenttia, ja alueen osuus oli vajaat 4 prosenttia. Toimitukset Pohjois-Amerikkaan supistuivat 11 prosenttia, ja niiden osuus oli runsas prosentti. Nahan ja nahkatuotteiden viennistämme Ruotsin osuus oli 30 prosenttia, Viron 14, Venäjän vajaat 14 prosenttia, Saksan vajaat 7 ja Norjan runsaat 6 prosenttia.

TEKSTIILEJÄ TUODAAN ENITEN EUROOPASTA

Tekstiilejä tuotiin Suomeen viime vuonna 571 miljoonan euron arvosta, mikä oli 8 prosenttia edellisvuotista enemmän. Suurimmat tuonnin alkuperäalueet olivat Eurooppa 73 prosentin osuudella ja Aasia (pl. Lähi- ja Keski-itä) 24 prosentin osuudella. Tekstiilituotteita tuotiin eniten Saksasta, Kiinasta, Ruotsista, Italiasta ja Belgiasta.

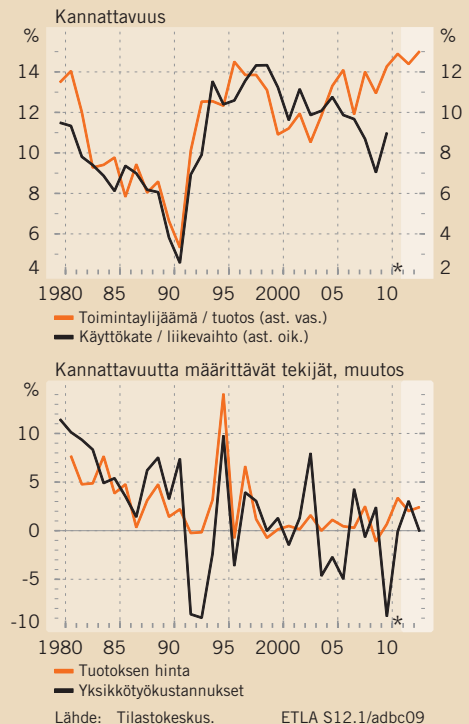
Osakekurssit

Lähde: Bloomberg.

ETLA S12.1/adbc10

Kannattavuus

Vaatteita ja turkiksia tuotiin Suomeen vuonna 2011 1 492 miljoonan euron arvosta, mikä oli 16 prosenttia edellisvuotista enemmän. Eniten niitä tuotiin Aasiasta (pl. Lähi- ja Keski-itä), 58 prosenttia, ja Euroopasta, 40 prosenttia. Vaatteita tuotiin eniten Kiinasta, Ruotsista, Saksasta, Bangladeshista ja Virosta.

Nahkaa ja nahkatuotteita tuotiin viime vuonna 444 miljoonan euron arvosta, mikä oli 13 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Myös näitä tuotteita tuotiin eniten Aasiasta (pl. Lähi- ja Keski-itä), 55 prosenttia, ja Euroopasta, 43 prosenttia. Jalkineiden tuonnin arvo oli 304 miljoonaa euroa. Niitä tuotiin eniten Kiinasta, Vietnamista, Italiasta, Saksasta, Indonesiasta ja Ruotsista.

ALAN TUOTANTO VÄHENI VUODEN ALUSSA

Tekstiilien, vaatteiden, nahan ja nahkatuotteiden viennin arvo kohosi kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 12 prosenttia vuotta aikaisemmasta. Tekstiilien vientihinnat nousivat keskimäärin 7 prosenttia vuodentakaisesta ja vientimäärä kohosi 6 prosenttia. Vaatteiden vientihinnat nousivat keskimäärin 4 prosenttia viimevuotisesta, ja vientimäärä lisääntyi 14 prosenttia. Nahka- ja kenkäteollisuuden vientihinnat nousivat tammi-helmikuussa vajaat 5 prosenttia viimevuotisesta. Alan viennin määrä väheni 8 prosenttia.

Tekstiilien-, vaatetus-, nahka- ja kenkäteollisuuden viennin määrä jää tänä vuonna edellisvuoden lukemiin. Ensi vuonna vientimäärä lisääntyy 2 prosenttia.

Elinkeinoelämän keskusliiton toukokuussa julkaiseman suhdannetiedustelun mukaan teollisuuden tilauskanta on edelleen normaalia matalampi. Vastanneista yrityksistä 10 prosenttia odotti heikkeneviä suhdanteita. Paranevia suhdannenäkymiä odottavia yrityksiä ei ollut lainkaan. Henkilöstön määrän odotetaan hieman vähenevän.

Tevanake-alan tuotanto väheni tammi-maaliskuussa teollisuustuotannon volyyymi-indeksin mukaan vajaat 14 prosenttia. Tekstiilien valmistus väheni 10 prosenttia, vaatteiden valmistus supistui runsaat 13 prosenttia ja nahan ja nahkatuotteiden valmistus väheni 16 prosenttia. Tevanake-teollisuuden tuotoksen arvioidaan tänä vuonna jäävän edellisvuoden lukemiin. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin ja kansantalouden tilinpidon mukaiset tuotokset poikkeavat jonkin verran toisistaan.

Rakentaminen

RAKENNUSTUOTANTO SUPISTUU TÄNÄ VUONNA

Ennakkotietojen mukaan rakennustuotanto kasvoi viime vuonna runsaat 3 prosenttia. Talojen uudisrakentaminen lisääntyi 8 prosenttia. Maa- ja vesirakentamisen tuotanto väheni 3 prosenttia.

Kuluneen puolen vuoden aikana uudisrakentamisen kasvu on hidastunut, ja helmikuussa talonrakentaminen kääntyi laskuun. Maa- ja vesirakentaminen osoittaa piristymisen merkkejä.

Uudisrakentamisen kehitystä ennakoiva rakennuslupien kehitys viittaa siihen, että talonrakentaminen vähenee alkuvuoden aikana. Tammi-helmikuussa yritysten rakennusluvat vähenivät 50 prosenttia ja asuntoluissa koettiin 20 prosentin pudotus.

Tänä vuonna rakennustuotannon määrän odotetaan supistuvan vajaat 2 prosenttia. Talojen uudistuotanto putoaa 5 prosenttia sekä asunto- että muussa talonrakentamisessa. Korjausrakentamisen arvioidaan lisääntyvän 1 prosentilla ja maa- ja vesirakentamisen elpyvän 3 prosentin kasvuun.

Osakekurssit

2007/1=100, tuottoindeksit

Lähde: Bloomberg.

ETLA S12.1/af05

Tuotanto ja tilaukset

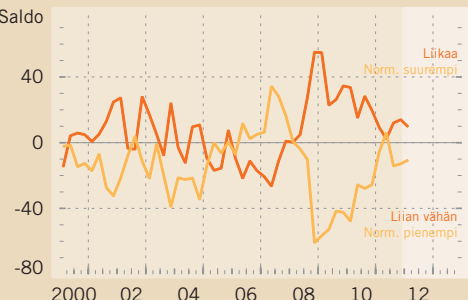
Tuotanto, 2000=100, kausitasoitettu

Tuotannon muutos edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta

Saldo

Lähteet: Elinkeinoelämän keskusliitto, Tilastokeskus.

ETLA S12.1/af01

Suhdannetilanteen paraneminen kääntää rakentamisen uudelleen kasvuun ensi vuonna.

Talonrakentaminen lisääntyy 5 prosenttia ja infra-rakentaminen vajaat 4 prosenttia tämänvuotisesta.

Rakennusyritysten kannattavuuden arvioidaan paranevan asteittain. Nettotulokset kohoavat liike-

vaihtoa ripeämmin sekä kotimaan että kansainvälisissä toiminnoissa. Mm. Venäjällä rakentaminen kasvaa varsin vauhdikkaasti, mikä lisää rakennuspalvelujen ja -tuotteiden vientiä.

Rakennusyritysten omien investointien odotetaan putoavan tänä vuonna 10 prosenttia. Ensi vuonna niiden ennustetaan elpävän noin 5 prosentin

Keskeiset tunnusluvut

			% -muutos				Keskimäärin	
	2008	2009	2010	2011*	2012 ^E	2013 ^E	2007→11	2012→16 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	-2.6	-8.4	9.8	4.7	-1.5	3.2	1.3	2.2
- työpanos	1.2	-8.9	4.2	0.8	0.6	2.4	0.6	1.8
- työn tuottavuus	-3.8	0.6	5.4	3.8	-2.1	0.9	0.7	1.2
siitä:								
- pääomavaltaituminen	2.2	4.4	-0.3	1.1	0.7	0.3	1.5	0.6
- kokonaistuottavuus	-5.8	-3.7	5.7	2.7	-2.7	0.6	-0.7	0.6

Lähde: Tilastokeskus.

Rakentamisen hyödykevirrat vuonna 2010

PANOSKÄYTTÖ

Liikenne
Rakennusaineteoll.
Metallituoteteoll.
Puuteollisuus
Tuonti
Muu teollisuus
Muut palvelut
Muut panokset
Työvoimakustannukset
Pääomakustannukset

Sisäinen välituotekäyttö

Rakentaminen
28.2 mrd. EUR

TUOTOS

Asuntojen omistus

Investoinnit

Kulutus

Muu käyttö

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

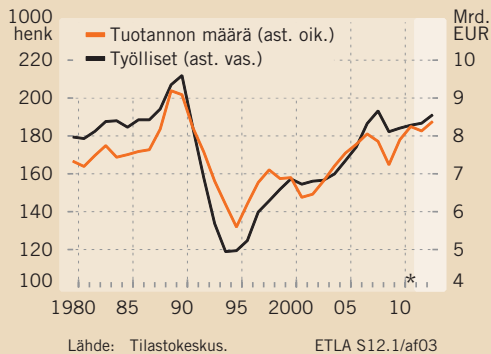
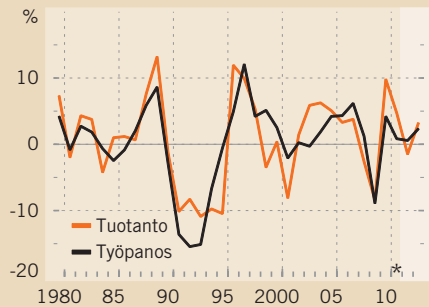
ETLA S12.1/a13o

kasvuun, kun rakentaminen vilkastuu ja alan yritysten kannattavuus paranee.

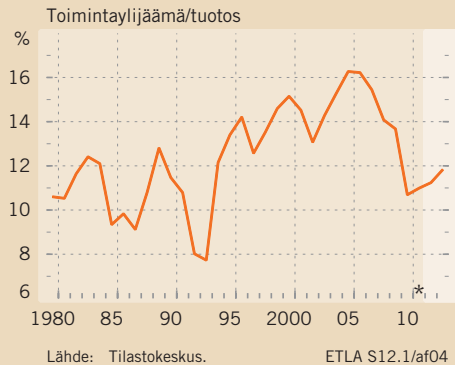
Rakennustoiminnassa työpaikkojen määrän arvioidaan pysyvän ennallaan tänä vuonna. Ensi vuonna työpaikkojen määrä kasvaa vajaat 0.5 prosenttia.

Ennustejakson lopulla vuodesta 2014 lähtien koko kansantalous ja erityisesti rakennustuotanto saavat merkittävän kasvusysäyksen, kun kahden uuden ydinvoimalan rakennustyöt käynnistyvät.

Tuotanto ja työllisyys

Investoinnit ja kannattavuus

Kauppa

KAUPAN TUOTANNON KASVU VAIMENEE

Ennakkotietojen mukaan kaupan tuotannon määrän kasvu arvonlisäyksellä mitattuna vaimeni viime vuonna 4.1 prosenttiin edellisen vuoden 4.5 prosentista. Kasvun painopiste oli moottoriajoneuvojen kaupassa, jossa myynnin määrä lisääntyi 15 prosenttia.

Kaupan tuotannon nousuun vaikutti etenkin kotitalouksien kulutuskysynnän 3.3 prosentin kasvu. Myös rakennustoiminnan kasvu oli vahvassa 8 prosentin nousussa. Sen sijaan teollisuuden tuotannon kasvu vaimeni 3 prosenttiin viennin kasvun laantumisen myötä.

Tänä vuonna kotimaisten kysyntätekijöiden kasvun odotetaan jatkuvan aiempaa vaimeampana. Yksityisten kulutusmenojen odotetaan lisääntyvän vain 1.7 prosenttia viime vuodesta. Teollisuustuotannon kasvuksi arvioidaan 2–3 prosenttia. Investointien määrän arvioidaan supistuvan muutaman prosentin. Kysyntätekijöiden kasvun hiipumisen myötä kaupan tuotannon kasvu vaimenee 2 prosentin tuntumaan. Lähivuosina tuotannon kasvun arvioidaan jatkuvan vaimeana heikon kansainvälisen suhdannenäkymän vuoksi.

AUTOVERON KOROTUS LISÄSI AUTOJEN REKISTERÖINTEJÄ ENSIMMÄISELLÄ NELJÄNNEKSELLÄ

Kotitalouksien moottoriajoneuvojen rekisteröinnit lisääntyivät viime vuonna 12.6 prosenttia. Myynnin taso jäi kuitenkin 126 tuhanteen autoon, mikä oli selvästi alempi kuin 2000-luvulla keskimäärin. Kuluttajien luottamus talouskehitykseen heikentyi selvästi viime vuoden aikana ja autojen rekisteröintien kasvu vaimeni vuoden loppua kohden.

Kuluvan vuoden alussa kuluttajien optimismi kääntyi uudestaan lievään nousuun. Tammi-maaliskuussa autojen rekisteröinnit lisääntyivät 34 prosenttia huhtikuun alussa toteutetun autoveron korotuksen vuoksi. Henkilöautojen uusien rekisteröintien määrän odotetaan lisääntyvän kuitenkin keskimäärin tänä vuonna vain vajaat 5 prosenttia kotitalouksien heikon ostovoimakemityksen vuoksi. Myös lähivuosina henkilöautojen myynnin kasvun arvioidaan pysyvän vaimeana talouden hitaan elpymisen vuoksi.

TUKKUKAUPAN MYYNNTI JATKUU VAIMEANA

Vuonna 2011 tukkukaupan myynnin määrä pysyi lähes edellisen vuoden tasolla talouden vaimean kasvun vuoksi. Kuluvana vuonna myynnin

Tuotanto

Mrd. Vuoden 2000 hinnoin

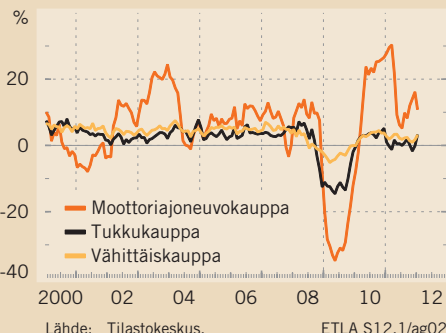
EUR

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/ag01

Myynnin kehitys

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/ag02

kasvu jatkuu hitaana heikon suhdannetilanteen vuoksi. Teollisuustuotannon kasvun odotetaan jatkuvan, sen sijaan rakennustuotanto supistuu hieman. Rakennustuotannon ja teollisuustuotannon kasvun voimistumisen arvioidaan vauhdittavan tukkukaupan myyntiä vasta ennustejakson loppupuolella.

VÄHITTÄISKAUPAN MYyntiä KAVENTAA HEIKKO OSTOVOIMAKEHITYS

Kotitalouksien reaalin ostovoima lisääntyi viime vuonna vain 1.5 prosenttia inflaation voimistumisen ja verotuksen kiristymisen vuoksi. Sääntämisaste aleni edellisen vuoden 4.1 prosentista 1.7 prosenttiin. Kulutuskysynnän painopiste oli kestokulutustavaroissa. Vähittäiskaupan myynnin

Keskeiset tunnusluvut

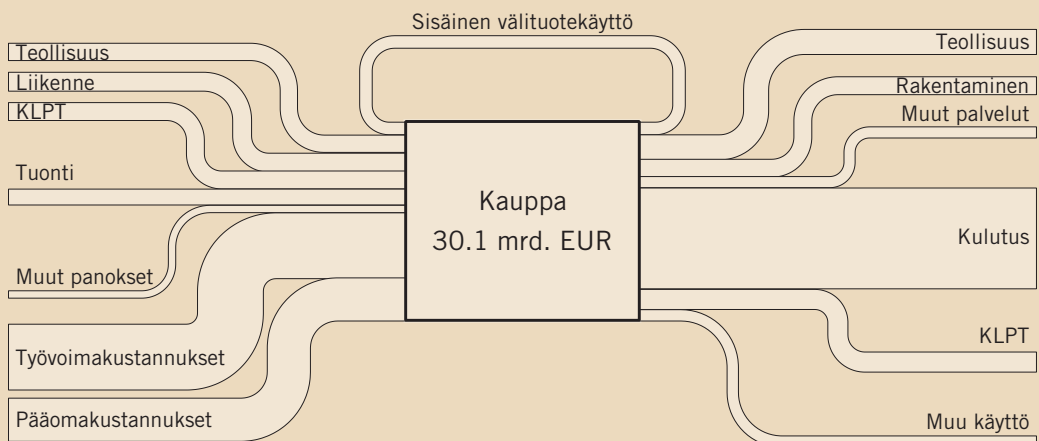
	2008	2009	% -muutos		2010	2011*	2012 ^E	2013 ^E	Keskimäärin	2007→11	2012→16 ^E
Tuottavuuden osatekijät											
Tuotanto (arvonlisäys)	9.0	-11.5	4.5	3.4	1.1	2.7	3.1	2.9			
- työpanos	0.6	-3.8	0.2	4.3	0.5	0.4	0.8	1.0			
- työn tuottavuus	8.4	-8.0	4.2	-0.9	0.6	2.3	2.5	1.9			
siitä:											
- pääomavaltuistuminen	0.2	1.6	0.1	-1.7	-0.4	-0.1	-0.1	-0.2			
- kokonaistuottavuus	8.2	-9.4	4.1	0.8	1.0	2.4	2.7	2.1			

Lähde: Tilastokeskus.

Kaupan hyödykevirrat vuonna 2010

PANOSKÄYTTÖ

TUOTOS

KLPT = Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S12.1/a13j

määrä kasvoi 2.1 prosenttia, eli selvästi enemmän kuin tukkukaupan myynti. Vähittäiskaupan myyntitilastojen mukaan voimakkaimmin lisääntyi tietokoneiden ja televiestintälaitteiden kysyntä. Sen sijaan muun muassa huonekalujen myynnin kasvu jäi vaimeaksi. Vaatteiden ja jalkineiden kysyntä lisääntyi pari prosenttia. Elintarvikkeiden kysynnän kasvu jatkui lähes 3 prosentissa.

Kuluvan vuoden tammi-helmikuussa vähittäiskaupan myynnin kasvu jatkui yllättävän voimakkaana, 5 prosentin tuntumassa. Kotitalouksien reaalisen ostovoiman kasvun arvioidaan kuitenkin jäävän tänä vuonna lähes viime vuoden tasolle, jolloin myös kaupan myynnin määrän odotetaan hidastuvan kuluvan vuoden aikana. Keskimäärin vähittäiskaupan myynnin määrän kasvun arvioidaan jäävän 2 prosentin tuntumaan. Kysynnän

kasvu jakautuu viime vuotta tasaisemmin eri hyödykeryhmiin.

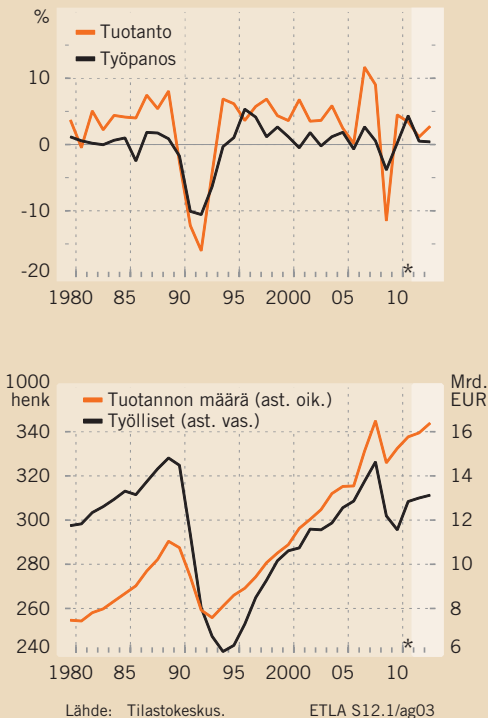
Vuosina 2013–2014 vähittäiskaupan myynnin määrän kasvun arvioidaan jatkuvan edelleen 2 prosentissa kotitalouksien vaimean reaalitulokehityksen vuoksi.

SUHDANNETILANNE AIEMPAA HEIKOMPI

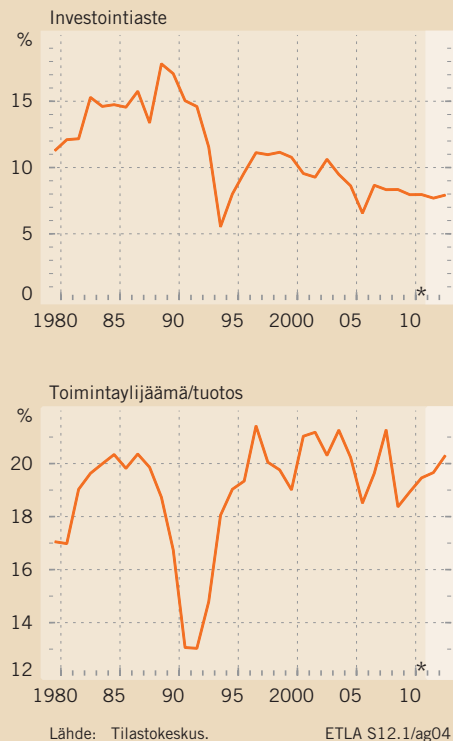
Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrissa kaupan alan yritysten mukaan suhdannetilanne oli loppuvuonna odotuksia parempi. Tällä hetkellä näkymät ovat keskimääräiset, muuta epävarmuus tulevasta kehityksestä on lisääntynyt.

Myynti kasvoi hyvin viime vuoden lopulla, ja henkilöstö pysyi ennallaan. Myynnin kasvun arvioidaan kuitenkin vähitellen hidastuvan. Henki-

Tuotanto ja työllisyys

Investoinnit ja kannattavuus

löstön määrän arvioidaan supistuvan hieman. Hintojen ja kustannusten arvioidaan jatkuvan nykyisellään.

Kysynnän kasvun myötä kaupan työvoima lisääntyi viime vuonna työvoimatiedustelun mukaan 0.4 prosenttia. Työpanoksen kasvu painottui tukukauppaan. Sen sijaan vähittäiskaupassa työ-

voima hieman supistui. Kuluvin vuoden tammi-helmikuussa henkilöstön määrä oli edelleen lievässä nousussa.

Kannattavuus kohentui viime vuonna yksikkötyö-kustannusten alenemisen vuoksi. Tänä vuonna kaupan kannattavuuden arvioidaan pysyttelevän lähes viime vuoden tasolla.

Majoitus- ja ravitsemistoiminta

MAJOITUS- JA RAVITSEMISALALLA SUHDANNENÄKYMÄT KOHTUULLISET

Liikevaihtotilastojen mukaan toimialan myynnin kasvu voimistui viime vuonna 8.3 prosenttiin edellisen vuoden 3.5 prosentista. Erityisesti majoitusmyynti oli vahvassa kasvussa. Yhteensä toimialan palveluiden määrän kysynnän arvioidaan lisääntyneen vain 2.8 prosenttia muun muassa hintojen kohoamisen vuoksi. Kysynnän kasvun arvioidaan hidastuneen selvästi viime vuoden jälkipuoliskolla.

Kotitalouksien kulutusmenojen määrän arvioidaan kasvavan kuluvana vuonna vajaat pari prosenttia. Vuonna 2013 kulutusmenojen määrän kasvun odotetaan jatkuvan yhden prosentin tuntumassa. Siten myös majoitus- ja ravitsemisalalan tuotannon määrän kasvun arvioidaan vaimenevan.

MAJOITUSMYNTI KÄÄNTYI VIIME VUONNA VAHVAAN NOUSUUN

Ulkomaisten matkailijoiden yöpymisten määrä voimistui viime vuonna 10.2 prosentin nousuun edellisen vuoden 2.8 prosentista. Saapuvien matkailijoiden määrät supistuivat ainoastaan Englannista, sen sijaan matkailu kasvoi tuntuvasti Venäjältä, USA:ta, Italiasta, Espanjasta, Itävallasta ja Kiinasta. Kotimaisten matkailijoiden yöpymiset hotelleissa lisääntyivät vain 2 prosenttia.

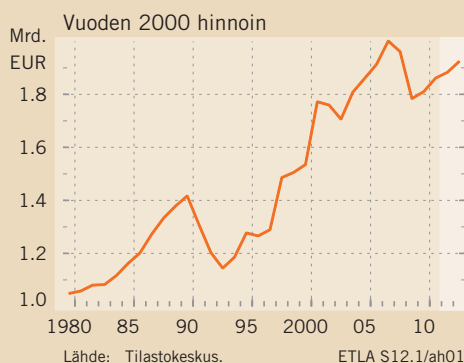
Kuluvana vuonna majoituspalveluiden suhdannenäkymien arvioidaan pysyvän kohtuullisina. Kansainvälinen talous saattaa alkuvuonna jopa supistua, mikä heikentää liikematkailua. Kotimaisten matkailijoiden määrän kasvua kaventaa puolestaan kotitalouksien reaalisen ostovoiman heikko kehitys. Kuluvan vuoden alussa majoituspalveluiden kysyntä kasvoi vielä 5.7 prosenttia. Ulkomailta tulevien matkailijoiden yöpymiset olivat vielä 14.6 prosentin kasvussa. Heikentyvän taloustilanteen myötä yöpymisten määrän odote-

taan selvästi vaimenevan kuluvan vuoden aikana. Ravitsemistoimialan suhdannenäkymien arvioidaan pysyvän vaimeana. Kysynnän odotetaan pysyvän lähes edellisen vuoden tasolla.

TOIMIALAN ODOTUKSET KOHTUULLISET

Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan hotelli- ja ravintola-alan yritykset arvioivat suhdannetilanteensa pysyneen hieman tavanomaista parempana. Tilastokeskuksen työ-

Tuotanto

Liikevaihto

voimatiedustelun mukaan työpanos kohosi viime vuonna keskimäärin 2.5 prosenttia. Toimialan kannattavuuden arvioidaan hieman kohentuneen.

Suhdannebarometrissa odotukset lähikuukausille olivat hieman heikentyneet mutta olivat edelleen kohtuulliset. Myynnin odotetaan kasvavan,

mutta henkilöstön määrän arvioidaan pysyvän ennallaan.

TOIMIALAN KANNATTAVUUS ENNALLAAN

Vuonna 2011 hotellien huonekapasiteetin käyttöaste koheni 52.9 prosenttiin edellisen vuoden 51.3 prosentista. Tuottavuuden kohenemisen myötä yksikkötyökustannusten vahva nousu py-

Keskeiset tunnusluvut

	2008	2009	% -muutos		2012 ^E	2013 ^E	Keskimäärin	
			2010	2011 *			2007→11	2012→16 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	-2.0	-9.0	1.5	2.8	1.2	2.2	-0.5	2.0
- työpanos	2.3	-2.2	-3.4	0.2	-1.1	-0.2	0.0	-0.1
- työn tuottavuus	-4.3	-7.0	5.1	2.6	2.3	2.4	-0.4	2.1
siitä:								
- pääomavaltuutuminen	0.2	1.3	1.3	-0.3	0.1	0.0	0.5	0.1
- kokonaistuottavuus	-4.5	-8.3	3.7	2.8	2.1	2.4	-0.9	2.0

Lähde: Tilastokeskus.

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan hyödykevirrat vuonna 2010

PANOSKÄYTTÖ

Teollisuus
Kauppa
KLPT
Tuonti
Muut panokset
Työvoimakustannukset
Pääomakustannukset

Sisäinen välituotekäyttö

Majoitus- ja ravitsemistoiminta
6.4 mrd. EUR

TUOTOS

Teollisuus
Kauppa
Muut palvelut
Kulutus
KLPT
Muu käyttö

KLPT = Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S12.1/a13k

sähtyi. Tänä vuonna kapasiteetin käyttöasteen odotetaan pysyvän lähes ennallaan. Myöskään toimialan kannattavuudessa ei tapahtune merkittäviä muutoksia.

Osakekurssi

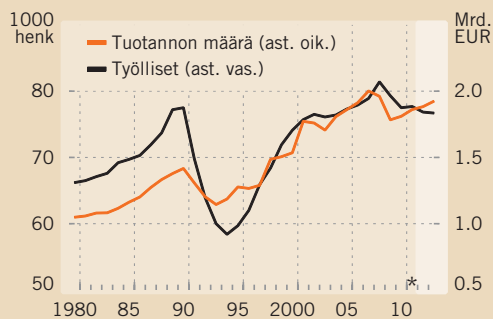
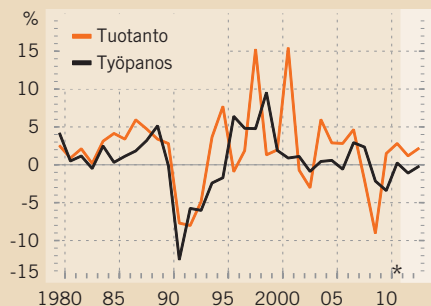
2007/1=100, tuottoindeksit

Lähde: Bloomberg.

ETLA S12.1/ah05

Tuotanto ja työllisyys

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/ah03

Investoinnit ja kannattavuus

Investointiaste

Toimintaylijäämä/tuotos

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/ah04

Liikenne

LIIKENNEPALVELUJEN KYSYNTÄ PYSYY VAIMEANA

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan liikennepalvelujen tuotannon määrä vaimeni viime vuonna 3.5 prosenttiin suhdannetilanteen heikkenemisen myötä. Muun muassa ulkomaankaupassa tavaraviennin kasvu vaimeni 2.1 prosenttiin edellisen vuoden 11 prosentista.

Liikevaihtotilastojen mukaan liikenteen toimialan liikevaihto lisääntyi 7.5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna, eli toimialan myyntihinnat olivat selvässä nousussa.

Vuona 2011 maailmankaupan kasvu hidastui 5.6 prosenttiin ja tänä vuonna kasvun arvioidaan jatkuvan 5 prosentin tuntumassa. Heikentyneen suhdannetilanteen myötä ETLAn ennuste arvioi Suomen tavaraviennin määrän supistuvan tänä vuonna vajaat pari prosenttia. Liikenteen tuotannon määrän kasvu jäänee prosentin tuntumaan. Vuonna 2013 yleisen suhdannetilanteen odotetaan hieman kohentuvan, ja liikenteen toimialalla tuotannon määrän kasvun arvioidaan voimistuvan 3 prosentin tuntumaan. Pitkällä aikavälillä toimialan tuotannon keskimääräinen vuosikasvu on ollut noin 4–5 prosenttia.

Tuotanto

Mrd. Vuoden 2000 hinnoin, neljännesvuosittain
EUR

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/ai01

Meriliikenteen matkustajaliikenne kasvoi viime vuonna 1.8 prosenttia. Kasvu painottui Viroon suuntautuville reiteille, joissa kasvua oli 5.2 prosenttia. Sen sijaan Ruotsin risteilyt supistuivat edelleen parin prosentin vauhdilla. Kuluven vuoden alussa meriliikenteen matkailijamäärät supistuivat 4.7 prosentin vauhdilla. Viron matkailu oli vielä 2 prosentin nousussa, mutta risteilyt Ruotsiin vähenivät 7.5 prosenttia viime vuoden vastaavasta ajankohdasta.

Rahtiliikenteen tonnimäärät kasvoivat viime vuonna vielä 5.6 prosenttia. Kuluven vuoden aikana tavaraviennin odotetaan hieman supistuvan, joten rahtiliikenteen suhdannetilanne heikkenee selvästi viime vuodesta.

Maaliikenteessä rautateiden henkilökuljetukset supistuivat viime vuonna sekä lähi- että kaukoliikenteessä 0.8 prosenttia. Rahtiliikenteessä kotimaan kuljetusten määrä oli runsaan prosentin kasvussa, sen sijaan ulkomaaliikenteen kuljetetut tonnimäärät supistuivat 9.7 prosenttia.

Kotimaan tieliikenteessä kuljetussuorite supistui tavaramäärällä mitattuna 13.4 prosenttia muun muassa viennin kasvun vaimenemisen myötä. Ennustejaksolla maaliikenteen kasvun odotetaan jatkuvan verkkaisena.

Ilmaliikenteessä suhdannenäkymät ovat myös heikkenemässä. Henkilöliikenne kasvoi viime vuonna 16 prosenttia muun muassa lisääntyneen lentotarjonnan vuoksi.

Tammi-helmikuussa matkustajamäärät olivat runsaan 10 prosentin kasvussa. Kotimaan matkustajamäärät lisääntyivät runsaat 20 prosenttia, sen sijaan kansainvälisillä reiteillä matkailijoiden määrä oli vajaan 10 prosentin kasvussa.

Sekä kansainvälisen liikenteen että kotimaan rah-
tiliikenteen kuljetetut tonnimäärät kasvoivat lähes
8 prosenttia. Kuluvan vuoden alussa tavaraliiken-
teen kasvu jatkui 5 prosentin tuntumassa koti-
maanliikenteeseen painottuen.

SUHDANNETILANNE HEIKKENEE

Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebaro-
metrin mukaan toimialan yritykset näkivät liiken-

nepalveluiden suhdannetilanteen heikentyneen
selvästi keskimääräistä synkemmäksi. Myynti
on kääntynyt laskuun ja henkilöstön määrä ale-
nee hieman. Toimialan kannattavuutta heikentää
energian tuntuva kallistuminen. Suhdanneodo-
tukset alkuvuodelle ovat melko varovaiset, myyn-
nin odotetaan supistuvan. ja myös työpanoksen
kysyntä supistuu.

Keskeiset tunnusluvut

	% -muutos						Keskimäärin	
	2008	2009	2010	2011*	2012 ^E	2013 ^E	2007→11	2012→16 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	0.3	-12.4	8.3	-0.4	1.0	3.1	-0.4	3.1
- työpanos	2.1	-2.3	0.4	0.9	-0.5	1.9	0.6	1.0
- työn tuottavuus	-1.8	-10.3	7.9	-1.3	1.4	1.2	-0.8	2.0
siitä:								
- pääomavaltaituminen	-1.0	1.1	-0.3	-0.9	-0.4	-1.0	-0.4	-0.6
- kokonaistuottavuus	-0.8	-11.3	8.2	-0.5	1.8	2.2	-0.4	2.6

Lähde: Tilastokeskus.

Liikenteen hyödykevirrat vuonna 2010

PANOSKÄYTTÖ

Teollisuus
Kauppa
KLPT
Tuonti
Muut panokset
Työvoimakust.
Pääomakustannukset

Sisäinen väliuotekäyttö

Liikenne
20.9 mrd. EUR

TUOTOS

Teollisuus
Kauppa
KLPT
Kulutus
Vienti
Muu käyttö

KLPT = Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta

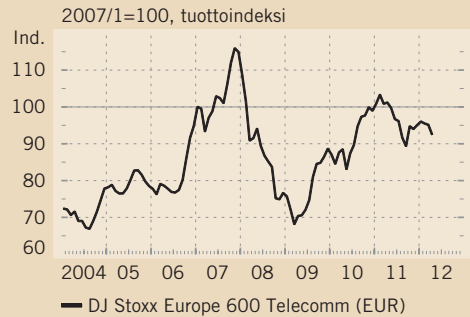
Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S12.1/a13I

Viime vuonna työpanos supistui Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan liikennettä palveluilla toimialoilla runsaat 5 prosenttia. Kuluvana vuonna työpanoksen kysynnän odotetaan supistuvan edelleen vaimean kysynnän vuoksi.

Työn tuottavuus on lisääntynyt keskimäärin prosentin vuodessa. Viime vuonna tuottavuuden kasvu kuitenkin kohosi lähes 8 prosenttiin edellisen vuoden runsaan 10 prosentin notkahduksen jälkeen. Lähivuosina työn tuottavuuden odotetaan kasvavan edelleen 1–2 prosentissa.

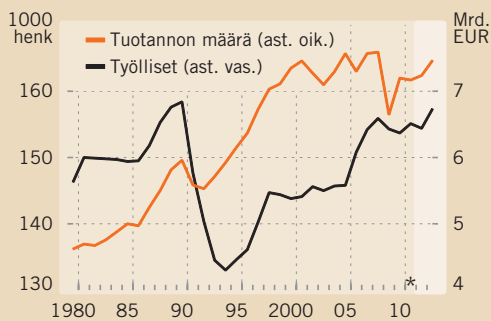
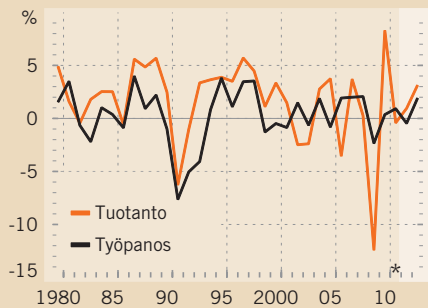
Osakekurssi

Lähde: Bloomberg.

ETLA S12.1/ai05

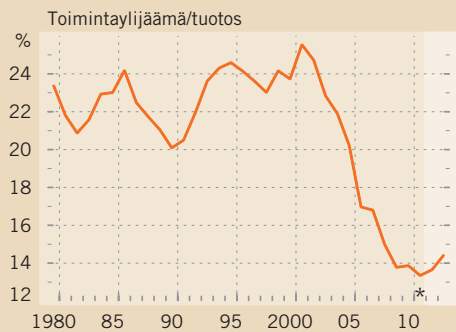
Tuotanto ja työllisyys

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/ai03

Investoinnit ja kannattavuus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/ai04

Rahoitus- ja vakuutustoiminta

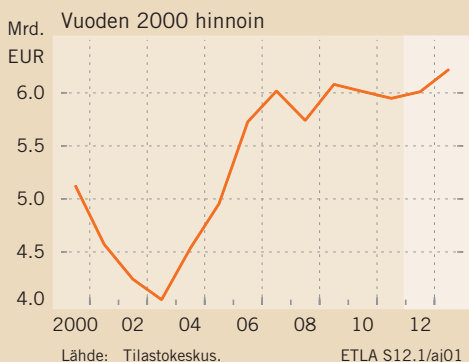
SUHDANNETILANNE VAKAUTUU RAHOITUS- JA VAKUUTUSALALLA

Rahoitus- ja vakuutusalan suhdannenäkymät pysivät viime vuonna edelleen vaimeina. Tuotannon määrä supistui tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 1.1 prosenttia, eli saman verran kuin vuotta aiemmin. Tänä vuonna toimialan tuotannon odotetaan kääntyvän lievään nousuun.

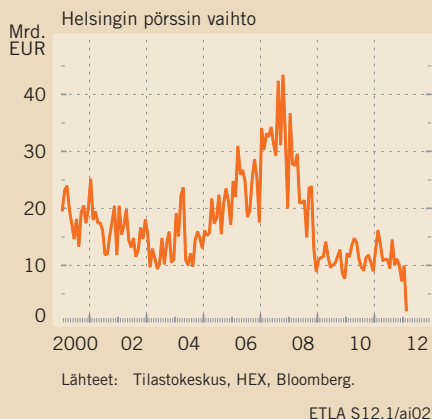
Finanssialan keskusliiton mukaan pankkisektorin vakavaraisuus ja maksuvalmius ovat säilyneet hyvinä. Kriisimaiden valtionpapereihin tehtyjen sijoitusten vähäisyyden vuoksi Suomen pankkisektori on välttynyt varainhankintaan liittyviltä ongelmilta. Pankkien on ollut helppo hankkia lyhytaikaisia rahoitusta markkinoilta. Myös pitkäaikaisille joukkolainoille on riittänyt kysyntää ja samalla talutuskannan vakaa kasvu on tukenut varainhankintaa.

Vuonna 2011 pankkien tuloksia kohensi erityisesti korkokatteen nousu. Sen sijaan muut liiketoiminnan tuotot supistuivat. Yhteensä pankkien tuotot kasvoivat muutaman prosentin. Vakavaraisuus säilyi melko hyvänä. Vakuutusyhtiöiden kohdalla viime vuotta kuvataan haasteelliseksi.

Tuotanto

Eräitä tuotantoindikaattoreita

Muun muassa luonnonilmiöiden aiheuttamat tuhot lisäsivät maksettujen korvausten määrää. Lisäksi vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan tuotot jäivät heikoiksi.

MATALA KORKOTASO VAUHDITTAA LUOTTOJEN KYSYNTÄÄ

Euroopan keskuspankki aloitti ohjauskoron noston viime vuoden heinäkuussa, jolloin korko nousi 1.25 prosenttiin aiemmasta yhdestä prosen-

tista. Seuraavaksi kokoa nostettiin elokuussa 1.5 prosenttiin. Inflaatio-odotusten vaimenemisen ja heikentyvien suhdannenäkymien myötä ohjauskorkoa alennettiin kahteen otteeseen jo viime vuoden lopulla, ja nyt korko on tasan prosentti. Koron odotetaan alenevan vielä kuluvin vuoden aikana 0.5 prosenttiin, ja pysyvän varsin matalalla seuraavien kahden vuoden aikana.

Keskeiset tunnusluvut

	2008	2009	% -muutos				Keskimäärin	
	2008	2009	2010	2011*	2012 ^E	2013 ^E	2007→11	2012→16 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	-4.6	5.9	-1.1	-1.1	1.0	3.5	0.8	2.9
- työpanos	1.5	-1.3	0.3	-2.4	-3.0	0.5	0.2	0.1
- työn tuottavuus	-6.0	7.3	-1.4	1.3	4.2	3.0	0.7	2.8
siitä:								
- pääomavaltuistuminen	0.5	0.6	-2.3	-3.8	-2.2	-2.4	-0.9	-1.2
- kokonaistuottavuus	-6.4	6.7	1.0	5.3	6.5	5.5	1.6	4.1

Lähde: Tilastokeskus.

Rahoitus- ja vakuutustoiminnan hyödykevirrat vuonna 2010

PANOSKÄYTTÖ

Teollisuus

Liikenne

KLPT

Muut panokset

Pääomakustannukset

Työvoimakustannukset

Sisäinen väliuotekäyttö

Rahoitus- ja
vakuutus-
toiminta
8.5 mrd. EUR

TUOTOS

Teollisuus

Kauppa

KLPT

Rahoituspalvelut

Kulutus

Muu käyttö

KLPT = Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S12.1/a13m

Kolmen kuukauden markkinakoron arvioidaan asettuvan tänä vuonna keskimäärin 0.9 prosenttiin. Vuonna 2012 koron arvioidaan kohoavan keskimäärin 1.2 prosenttiin.

Viime vuonna kotitalouksien uusien asuntoluottojen kysynnän kasvu jatkui lähes 9 prosentissa matalan korkotason vauhdittamana. Kulutusluottojen kysyntä voimistui 11 prosenttiin. Ennustejaksolla luottokannan kasvun arvioidaan jatkuvan kuitenkin aiempaa vaimeammin korkotason odotetun nousun vuoksi, mikä kaventaa osaltaan rahoituslaitosten tulosta.

Kotitalouksien velkaantumisaste on noussut noin 114 prosenttiin, mikä ylittää selvästi edellisen 1990-luvun vaihteeseen ajoittuneen huipputasen. Kuitenkin pohjoismaisessa vertailussa koti-

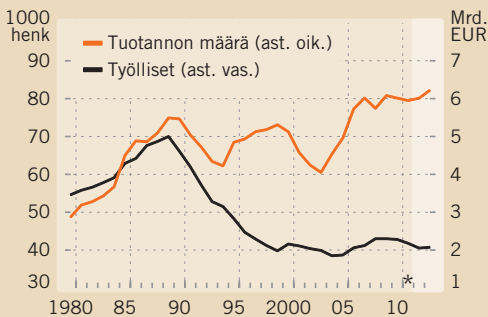
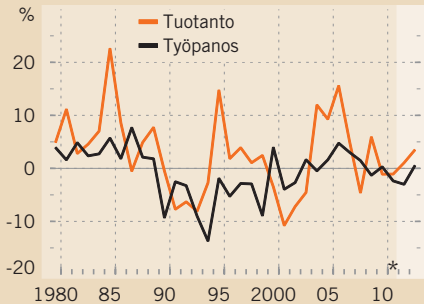
talouksien säästämisaste on selvästi matalin. Kotitalouksien velanhoidossa ei odoteta esiintyvän merkittäviä häiriöitä varsin matalan korkotason sekä aiempaa pitempien laina-aikojen vuoksi.

TOIMIALAN ODOTUKSET OVAT VAROVAISET

Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan toimialan yritykset arvioivat tämänhetkisen suhdannetilanteensa painuneen hieman keskimääräistä heikommaksi. Myynnin kasvu on kuitenkin jatkunut, mutta henkilöstön määrä on hieman vähentynyt.

Myynnin odotetaan jatkuvan kohtalaisena lähikuukausien aikana, mutta odotukset ovat edelleen varovaiset. Suhdannetilanteen odotetaan jonkin verran heikenevän myynnin kasvusta huolimatta ja henkilöstön vähenevän hieman.

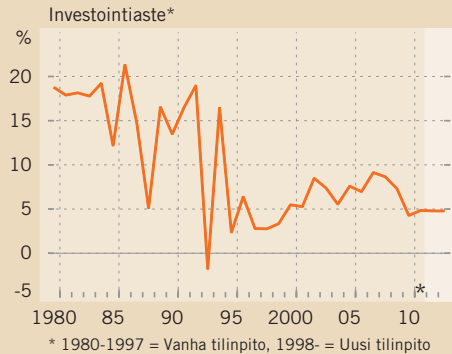
Tuotanto ja työllisyys

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/aj03

Investoinnit ja kannattavuus

Toimintaylijäämä/tuotos

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S12.1/aj04

PÖRSSIKURSSIT LIEVÄSSÄ NOUSUSSA

Markkinoiden odotukset kuluvaan vuoteen talouskasvusta ovat varsin varovaiset. Viime vuonna pörssikurssit kääntyivät keskimäärin noin 6 prosentin alamäkeen. Kuluvan vuoden maaliskuussa pörssikurssit olivat jonkin verran elpyneet viime vuoden jälkipuoliskon notkahduksesta, mutta olivat vielä selvästi viime vuoden keskiarvoa alemmalla tasolla. Suhdannenäkymät ovat edel-

leen varsin epävarmat. Mikäli Euroopan rahoituskriisi pystytään pitämään hallinnassa, sijoitustoiminnan tuotot voivat kehittyä jo kuluvaan vuoteen suotuisasti. Ennustejaksolla talouskasvun asteittaisen voimistumisen ja kotitalouksien luottokannan kasvun odotetaan tukevan rahoituslaitosten korkotuottoja. Toimialan kannattavuuden odotetaan vahvistuvan korko- ja sijoitustoiminnan tuottojen kasvun vuoksi.

Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta pl. asuntojen omistus

LIIKE-ELÄMÄÄ PALVELEVAN TOIMINNAN SUHDANNETILANNE HEIKKENEE

Liike-elämää palveleva toimiala on hyvin heterogeeninen. Uudistetussa toimialaluokituksessa (TOL2008) liike-elämän palvelut jakautuvat informaatio- ja viestintäpalveluihin, ammatilliseen, tieteelliseen ja tekniseen toimintaan sekä osittain myös hallinto- ja tukitoimintaan. Suurimmat alatoimialat ovat kiinteistöpalvelut, tietojenkäsittelypalvelut, tekniset palvelut sekä mainospalvelut.

Tilastokeskuksen neljännesvuositilinpidon mukaan tuotannon määrän kasvu painottui viime vuonna ammatillisen ja teknisen palvelun toimialalle, jossa tuotannon kasvu voimistui 7.9 prosenttiin. Informaation ja viestinnän toimialalla tuotannon kasvu jatkui 4.1 prosentissa. Kiinteistöalalla kasvu jäi kahteen prosenttiin.

Tilastokeskuksen liikevaihtotilaston mukaan hallinto- ja tukipalveluiden liikevaihto kasvoi vajaat 9 prosenttia, vuokraus- ja leasingtoiminta lähes 10 prosenttia, arkkitehti- ja insinööripalvelut 10

prosenttia ja muun muassa tietopalvelutoiminta 8 prosenttia. Sen sijaan mainosalalla liikevaihdon kasvu jäi 5 prosenttiin ja ohjelmistojen sekä konsultoinnin toimialalla kasvu oli vain 2 prosenttia.

Toimialan vahva kasvu selittyy edellisen vuoden melko vaatimattomalla kasvulla. Tänä vuonna ETLAn ennusteen mukaan kokonaistuotannon kasvu jatkuu vajaassa prosentissa. Koska liike-elämää palvelevan toimialan tuotannon kehitys myötäilee melko tiiviisti yleistä talouskasvua, toimialan suhdannenäkymät ovat heikkenemässä. Tänä vuonna suhdannenäkymiä kaventavat muun muassa teollisuustuotannon ja rakennustoiminnan kasvun hidastuminen.

Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan kiinteistöalan yritykset arvioivat suhdannetilanteen olevan jonkin verran tavanomaisesta paremman. Odotukset lähitulevaisuudesta ovat myönteiset. Myynnin odotetaan lähikuukausina edelleen kasvavan ja työpanoksen kysynnän kasvun jatkuvan. Sen sijaan tieto- ja viestintäpal-

Liikevaihto

3 kk:n liukuva %-muutos

Tuotanto

Mrd. Vuoden 2000 hinnoin

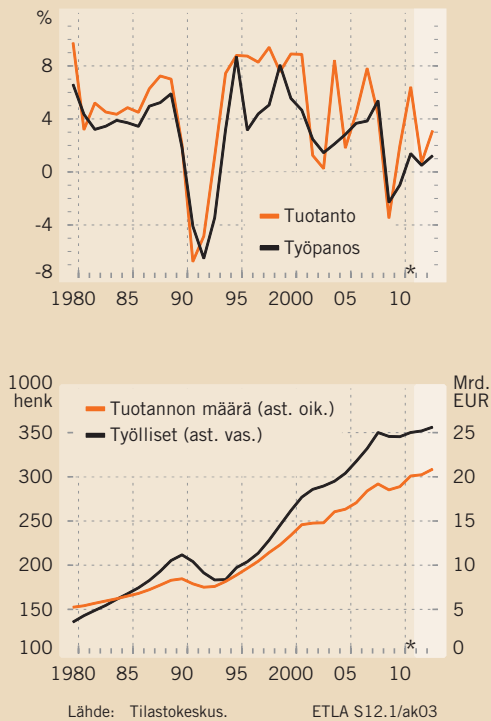

veluissa suhdannetilannetta pidettiin keskimääräistä heikompana, vaikka myynti ja henkilöstömäärä olivat hienoisessa kasvussa.

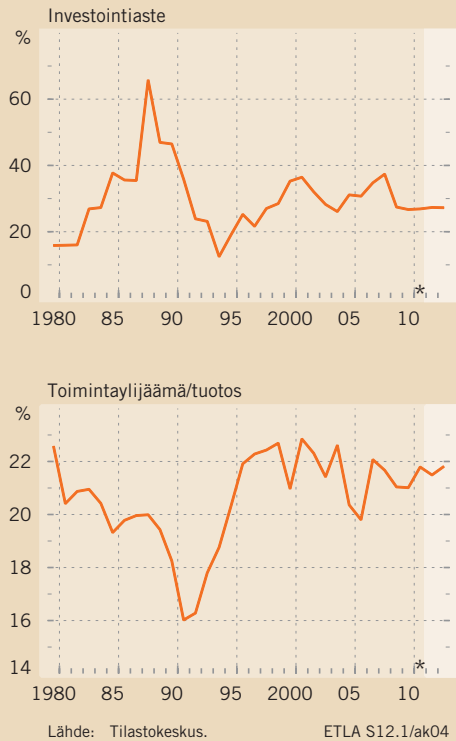
TOIMIALAN TUOTANNON KASVU VOIMISTUU ENNUSTEJAKSON JÄLKIPUOLISKOLLA

Yhteensä liike-elämää palvelevan toimialan tuotannon kasvun arvioidaan vaimenevan viime vuo-

Tuotanto ja työllisyys

Investoinnit ja kannattavuus

Keskeiset tunnusluvut

	2008	2009	% -muutos				Keskimäärin	
			2010	2011*	2012 ^E	2013 ^E	2007→11	2012→16 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	3.8	-3.7	2.5	5	2	4½	3.0	4
- työpanos	5.4	-2.3	-1.0	1.4	0.5	1.2	1.4	1.8
- työn tuottavuus	-1.0	-1.2	3.0	5.0	0.2	1.9	1.9	1.9
siitä:								
- pääomavaltaituminen	0.4	2.3	1.6	0.4	0.8	0.5	1.1	0.4
- kokonaistuottavuus	-1.4	-3.4	1.3	4.6	-0.6	1.3	0.8	1.6

Lähde: Tilastokeskus.

den vahvan kasvun jälkeen muutamaan prosenttiin. Ensi vuonna tuotannon kasvun odotetaan jatkuvan 3–4 prosentissa yleisen talouskasvun elpymisen myötä. Viime vuosina alan tuotannon kasvu on jäänyt selvästi pitkän aikavälin kasvua vaikeammaksi.

Kiinteistö- ja liike-elämää palvelevan toiminnan hyödykevirrat vuonna 2010

PANOSKÄYTTÖ

Teollisuus

Rakentaminen

Kauppa

Muut panokset

Pääomakustannukset

Työvoimakustannukset

Sisäinen välituotekäyttö

Kiinteistö- ja
liike-elämää
palveleva toiminta
65.6 mrd. EUR

TUOTOS

Teollisuus

Kauppa

Investoinnit

Kulutus

Muu käyttö

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S12.1/a13n